

Gyan Amrit

શાન્દામૃત

Vol.8 - Issue 4

April 2015

Retail Price 10/-

રવશી માના સદૈવ મુર્ખુચાતે રહો...
ઉસકા આધાર હૈ બાબા ।

અમદાવાદ Citygold થીએટરમાં 'નારીત્વ દર્શન ફિલ્મ' સ્ક્રીનીગાન ઉદ્ઘાટનમાં રાજ્યોગિની સરલાઈટી, ACS ભાતા જી.આર.અલોરીયા (IAS), ફાઉન્ડર ગ્રામશ્રી ટ્રસ્ટનાં ભગિની અનારાબેન પટેલ, ઓનર સીટી ગોલ્ડ સિનેમા મનીષાબેન અગ્રવાલ, ACP મંજુતાબેન વણાજારા, ફાઉન્ડર પોલીસ હાર્ટ ભગિની રજાન ખંભાતા તથા ડાયરેક્ટર 'નારીત્વ દર્શન ફિલ્મ' બ્ર.કુ.ડૉ. સુનીતાબેન તથા પ્રતિભાવો આપતાં વિશીષ્ટ અતિથિઓ.

રાજકોટ પીસવીલેજમાં 'શિવબંધુતી મેળા'માં ધ્વજારોહણ કરતાં રાજ્યોગિની સરલાઈટી, બ્ર.કુ. ભારતીબેન, કેન્દ્રીય કૃષિ મંગી ભાતા મોહનભાઈ, મેયર ભગિની રક્ષાબેન, MLA ભાનુબેન, RK Universityનાં પ્રમુખ રણાંડભાઈ. 25 કૂટ ઊંચા શિવલીંગ, જાયન્ત લુક શો, સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમો.

સુત પરવટ સેવાકેન્દ્ર દ્વારા '7 Billion Acts of Goodness' કાર્યક્રમનું ઉદ્ઘાટન કરતાં જ્ઞાન જ્યોત વિદ્યાલયનાં ટ્રસ્ટી ભાતા લાલજુભાઈ, સાંદિપની વિદ્યાલયનાં ટ્રસ્ટી ઉમેશભાઈ, બેંકના ચેરમેન વર્ષાબેન તથા વિદ્યાર્થીઓને સત્કર્મોની સમજૂતી આપી પ્રતિફાન કરાવતાં બ્ર.કુ. તૃતીબેન.

પાલનપુર ખાતે 'શિવઅવતરણ મહોત્સવ'માં સંગીત સંદ્રભા કાર્યક્રમમાં સંત શ્રી રંગ સ્વામી, બ્ર.કુ. સરલાબેન, બ્ર.કુ. ભારતીબેન.

ભરુચ ઝાડેશ્વરમાં 'શિવરાસી' પર્વે પ્રતિફાન કરાવતાં બ્ર.કુ. પ્રભાબેન, કલેક્ટર ભગિની અવંતિકાસિંહ(IAS), સરપંચ ભાતા નરેશભાઈ.

Gyan Amrit

શાન્દામૃત

વર્ષ ૮

એપ્રિલ-૨૦૧૫

અંક : ૪

પ્રજપિતા બ્રહ્માકુમારી ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલયનું મુખ્યપત્ર

અમૃતસૂધિ

● પ્રેરણાઓત	તંત્રી સ્થાનેથી	05
● ચિંતનિકા	બ્ર. કુ. અનંત	07
● પ્રસંગતાના પથ પર	બ્ર. કુ. શિવાનીબેન .08	
● મર્યાદાની રેખા	બ્ર. કુ. જગદીશચંદ્ર .11	
● સફળતાના અવરોધો	બ્ર. કુ. ગાયત્રીબેન ..14	
● અહુંભાવનો ત્વાગ	બ્ર. કુ. સૂર્ય ..16	
● અમૃતધારા	દાઢી જાનકીજી ..20	
● ધીરજ રાખો, હિંમત ના છોડો	બ્ર. કુ. રમેશ ..22	
● યુવા શોર્ગ શિવ !	બ્ર. કુ. વિહેકાનંદ ..24	
● ઉમંગ ઉત્સાહ એજ સાચો ઉત્સવ .	બ્ર. કુ. ગોદાવરીબેન 26	
● સંગઠનની શક્તિ29	
● મીઠી વાણી અને મીઠા વ્યવહાર ..	બ્ર. કુ. પૂનમ ..31	

આવશ્યક સૂચના

જ્ઞાનામૃત માર્ટ ઈ-મેઈલ દ્વારા ફોટો મોકલતી વખતે કાર્યક્રમનાં દરેક પ્રસંગનાં ફોટો અલગ-અલગ મોકલવા, બધાં પ્રસંગોને ભેગા કરી એક ફોટો બનાવીને મોકલવો નહીં. ફોટાની અંદર કોઈ પણ પ્રકારનું લખાણ લખવું નહીં. ઈ-મેઈલથી ફોટો મોકલતી વખતે ફોટાની નીચે નંબર લખી જે-તે ફોટોનાં નંબર સાથેનું લખાણ સાથેની pdf ફાઈલ સાથે અવશ્ય મોકલવાની. ઈ-મેઈલનાં લો રીએચ્યુલેશનનાં ફોટો કે મોબાઇલથી પાડેલ ફોટોને સ્થાન મળશે નહીં.

લવાજમના નવા દર

ભારતમાં

વાર્ષિક લવાજમ રૂ. ૧૦૦.૦૦

આજીવન સભ્ય રૂ. ૨૦૦૦.૦૦

છૂટક નકલ રૂ. ૧૦.૦૦

વિદેશમાં

એરમેઈલ વાર્ષિક રૂ. ૧૦૦૦.૦૦

આજીવન સભ્ય રૂ. ૧૦૦૦૦.૦૦

કૃતિઓ તથા સેવા સમાચાર

મોકલવાનું સરનામું

બ્ર. કુ. ડૉ. કાલિદાસ પ્રજાપતિ

તંત્રી : જ્ઞાનામૃત

જી-૨, ૨૨, શિવમ એપાર્ટમેન્ટ,
નવા વાડજ, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૧૩.

Phone : 079 - 27621551

મુદ્રક : રાજ્યોગિની સરલાઈસ

પ્રકાશક : બ્રહ્માકુમારી ઉપાબેન

આવશ્યક નોંધ

લવાજમની રકમનો ફ્રાફટ નીચેના નામે લખશો.

પ્રજપિતા બ્રહ્માકુમારી ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલય (ગુજરાતી જ્ઞાનામૃત)

લવાજમ મોકલવાનું, સરનામું બદલાયાની જાણ કરવાનું તથા પૂછપરછનું સરનામું નીચે મુજબ છે.

ગુજરાત ગ્રોન મુખ્યાલય :

બ્રહ્માકુમારીજ, સુખસાંતિ ભવન, ગામડીવાળા ડેરી સામે,
ભુલાભાઈ પાર્ક રોડ, કાંકાંદિયા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૨૨.

Phone : 079 - 25324160, 25324460, 25324660

પ્રકાશસંસ્કરણસથળાઃ :

રાજ્યોગ ભવન, ૧, ચતુર્ભુજ કોલોની,
ગોરદનવાડીનો ટેકરો, કાંકાંદિયા, અમદાવાદ-૨૮.

Phone : 079 - 25431676

આણંદમાં કારીયા સોશીયલ સર્વિસ સોસાયટી દ્વારા રાજ્યોગિની સરલાઈટને 'માનવ ગૌરવ એરોડ' આપતાં ફાધર થોમસ મેકવાન.

છોટા ઉદ્ઘેરમાં 'આંતરરાષ્ટ્રીય મહિલા દિવસ' પર મહારાણી ભગીની તનવીરજી, પ્રમુખ નગર સેવા સમિતિ ભગીની અત્યાબેન, પ્રમુખ તાલુકા પંચાયત ભગીની વેણુબેન તથા પ્ર.કુ. મોનિકાબેન.

મુંબઈ ભાંદરમાં 'આંતરરાષ્ટ્રીય મહિલા દિવસ' પર સમાજસેવિકા દુર્ગા તિવારી, પ્ર.કુ. ભાનુબેન તથા નગરસેવિકા ભગીની ઉમાતાઈ.

અમદાવાદ વેજલપુરમાં ગ્રાંઘીનું ઉદ્ઘાટન કરતાં પ્ર.કુ. રંજનબેન, અગ્રણીયર ભાતા શંકરભાઈ, અગ્રણી વ્યાપારી ભાતા મનહરભાઈ.

સુરત ઉધનામાં 'મહિલા દિવસ' સ્નેહભિલનમાં PSI હંસાબેન ધેલા, ડૉ. મંગાલબેન, આચાર્ય જયશ્રીબેન તથા પ્ર.કુ. કૌશીકાબેન.

રાજકોટ પંચશીલપાર્કમાં 'મહિલા દિવસ' ST વર્કશોપની બઢેનાનોં સ્ટાફ સાથે સ્ટેટ ઓફિસર પાલબેન, મદદનીશ ટ્રાફિક ઓફિસર ભાવનાબેન, લેબર ઓફિસર કિંજલબેન અને પ્ર.કુ. ભારતીબેન.

કેશોડમાં 'આંતરરાષ્ટ્રીય મહિલા દિવસ' આયોજુત સ્નેહભિલનમાં અગ્રણી મહિલાઓ સાથે પ્ર.કુ. રાપાબેન તથા પ્ર.કુ. દક્ષાબેન.

ચલામલીમાં 'આધ્યાત્મિક મેળો'ના કાર્યક્રમમાં પ્રફાપુરી રામિકાબેન, ભાતા આનંદભાઈ, પ્ર.કુ.ડૉ. નિરંજનબેન તથા પ્ર.કુ. જ્યોતિબેન.

તંત્રી સ્થાનેથી

પ્રેરણા ઓત

માનવજીવનમાં એવી ઘટનાઓ બને છે જેથી તેનું જીવન ઉમંગ, ઉલ્લાસથી ભરપૂર બની જાય છે. આ ઘટનાઓ છે પ્રેરણા ઓત. જો હકારાત્મક અને ગુણગ્રાહકદૃષ્ટિથી જીવવામાં આવે તો આપણા માટે પ્રેરણા ઓત સાહજિક રીતે પ્રાપ્ય છે.

પ્રેરણા ઓતની અનુભૂતિ કરવી તે એક વાત છે, ભાગની વાત છે. પ્રેરણા પ્રાપ્ત કરીને તદ્દુન અનુસાર જીવન જીવવું તે મહિંદ્રની વાત છે. પદ્માપદ્મભાગ્યની વાત છે. જ્યારે આપણે સમજણા થયા ત્યારથી આજ સુધી આપણાને બિન્ન બિન્ન પ્રેરણા ઓત પ્રાપ્ત થયેલા છે. આ સૌનું સ્મરણ કરી એમનો આભાર માની જીવન નૈયાને સફળ બનાવવાનો પુરુષાર્થ જરૂરી છે.

આપણા જીવન ધર્મતરમાં દાદા-દાદી, માતા-પિતા, અન્ય વડીલો, ભાઈઓ-બહેનો, પરિવારજનોનું અમૂલ્ય પ્રદાન છે. તેઓએ આપણા વિકાસ માટે જે તકલીફો વેઠી, આગળ ધપાવ્યા, ત્યાગ કર્યો, સહયોગ આપ્યો તેનું અણા ભૂલી શકીએ તેમ નથી. પશ્ચિમની સંસ્કૃતિના આંધળા અનુકરણમાં જ્યારે એ અણાને ચૂકવવાની પળો આવે છે ત્યારે કેટલાક વૃદ્ધ્યો વૃદ્ધ્યાશ્રમવાસી બની ગયા હોય છે. કેટલાક ધરમાં રહેતાં હોવા છતાં અપમાન અને અવગાણાની જિંદગી જીવે છે. ઘણા થોડા વૃદ્ધ્યો ગોરવથી જીવનનો આનંદ માણે છે.

આપણા મિત્રો, શિક્ષકો, અધ્યાપકો, શાળાઓ, કોલેજો, અન્ય શિક્ષણ સંસ્થાઓ, બિન્ન બિન્ન વિદ્યા કલાઓનાં તાલીમકેન્દ્રોએ બિન્ન બિન્ન ક્ષેત્રમાં અનેક પ્રતિભાઓની ભેટ આપી છે. આ સૌની પ્રેરણાથી પ્રતિભાઓ પાંગરતી હોય છે. આપણે સતત એ પ્રેરણા ઓતને યાદ

રાખીને આગળ ધપતા રહીએ. રશિયન કલાકારો ભારતની સંસ્કૃતિને અનુરૂપ પ્રભાવશાળી કાર્યક્રમો આપે તેની પાછળ કેટલી અદ્ભુત પ્રેરણાઓ સમાયેલી છે.

દરેક વ્યક્તિના જીવનમાં પ્રેરણા ઓત રહેલાં છે. જેથી તેઓ પુરુષાર્થ અનુસાર દ્યેયને વરે છે. આવા હળાહળ કલિયુગ (બહ્સાવત્સો માટે સંગમયુગ)માં રાજ્યોગીજીવન જીવવાની પ્રેરણા મેળવી આજે પણ જેઓ સાધનામય જીવન જીવે છે તેઓ અભિનંદનના અધિકારી છે.

દરેકના પ્રેરણા ઓતમાં વિભિન્નતા છે. કચારેક એવો ઝટકો લાગે, કર્તવ્યનો સાદ હૃદય સોંસરવો ઊંઠારી જાય, જેના લગનની અગન સદા પ્રજવલિત રહે તેઓ જીવનમાં ઉલ્લેખનીય, ચાદગાર પ્રદાન કરી શકે છે. ગાંધીજી, અબ્રાહિમ લિંકન, સોકેટીસ, વિવેકાનંદ, પ્રજાપિતા બ્રહ્મા આદિએ પ્રેરણા ઓતના અદ્ભુત માધ્યમ દ્વારા અમર કાર્યો કર્યા.

રાજ્યોગી રમેશભાઈ શાહને પ્રશ્ન પૂછ્યા માં આવ્યો કે આટલી વય, કથળતું સ્વાસ્થ્ય વગેરેને જોતાં પણ આપ સતત કાર્યશીલ રહો છો તેનું પ્રેરકબળ કર્યું છે ? તો એમણે તરત જ ઉત્તર આપ્યો કે અમારાં રોલમોડલ- પ્રેરણા ઓત રાજ્યોગિની દાદી જાનકીજી છે. જેઓ ૮૮ વર્ષે પણ જે સેવા કરે છે તેનો પ્રભાવ અમારા ઉપર પડે છે. એ પ્રેરણા ઓત શક્તિઓ, ગુણો, વિશેષતાઓનો સંગમ રચે છે. જેના દ્વારા ભગીરથ કાર્યો થાય છે.

દર્તાત્રયે ચોવીસ ગુરુઓ બનાવ્યા હતા. જેમાં માનવ, પશુ, પક્ષી, પદાર્થ આદિનો સમાવેશ થતો હતો. આપણે કેટલીયે સાકાર વાણીઓ સાંભળી, ભણીઓ કરી, દાદીઓ, દીદીઓ,

ઝાનમૃત

મહારથી ભાઈઓનાં પ્રવચનો સાંભળ્યાં. અનેકવાર બાપદાદા સાથે અત્યક્ત મિલન મનાવ્યું. આ સૌની જે તે વખતે પ્રેરણા થઈ. ત્યારે પરિવર્તનનો સંકલ્પ આવે છે. ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક પુરુષાર્થની પ્રેરણા મળે છે. પણ અમુક સમય પછી લગનની અગનમાં ઓટ આવે છે. માત્ર ગણ્યા ગાંઠ્યા સાધકો જ પોતાના દ્વેયને વળગી રહીને સફળતાને પામે છે. સિદ્ધિઓ મેળવે છે.

બાબા અમૃતવેળાના, નુમાશામના યોગમાં, મુરલીના માદ્યમ દ્વારા આપણાને પ્રેરણાનાં પીયૂષ પાય છે. નવી નવી પ્રેરણાઓ દ્વારા સેવા અને સાધનાના માર્ગો ચીંદ્યે છે. આપણે જો એને ગંભીરતાથી પુરુષાર્થ કરી અમલી બનાવીએ તો આપણાને વરદાની સિદ્ધિઓ મળે છે.

માત્ર વ્યક્તિઓ જ નહીં શ્રેષ્ઠ પુસ્તકો, સાહિત્ય એ પણ પ્રભાવશાળી પ્રેરણા ઓત છે. મહાપુરુષોની આત્મકથાઓ, જીવન ચરિત્રો, મનન ચિંતનના ગ્રંથો, આધ્યાત્મિક સાહિત્ય આપણા જીવનમાં પ્રભાવશાળી અસર કરે છે. જેના દ્વારા કેટલાય આત્માઓનાં જીવન ધન્ય બને છે. બાબાની જીવન કહાની કેટલી પ્રભાવશાળી છે. એવાં સામયિકો, કેસેટો, પીસ આફ માઈન્ડ ચેનલ જેવા માદ્યમો દ્વારા કેટલાંથે આત્માઓનાં જીવન બદલાયાં છે, ઉન્નત થયાં છે.

કેટલાંક સ્થાનો પણ પ્રભાવશાળી હોય છે. ગાંધીજી વખતની શિક્ષણ સંસ્થાઓમાંથી કેટલીએ પ્રતિભાઓ તૈયાર થઈ. બિન્ન બિન્ન પ્રભાવશાળી તીર્થ સ્થાનો પણ વ્યક્તિના જીવન પરિવર્તન માટે નિભિત બન્યાં છે. તપોભૂમિ, વરદાનભૂમિ, મધ્યવન - પાંડવભવન, જ્ઞાન સરોવર, શાંતિવન અને સેવાકેન્દ્રોએ પણ અસરકારક, પ્રેરણા ઓતની ભૂમિકા બજાવી છે. આ સૌને આપણે જો સતત માનસપટ પર લાવીએ, તો પ્રેરણાનો પ્રવાહ ચાલુ રહે છે.

પ્રકૃતિનાં સૌંદર્યધામો પ્રેરણાદાયી અને હૃદયસ્પર્શી હોય છે. આપણા અધિમુનિઓ પ્રકૃતિની ગોદમાં રહીને સાધના કરતા હતા. આપણાં ગુરુકુળો પણ પ્રકૃતિના શાંત, એકાંત, રમ્ય વાતાવરણમાં હતાં. કેટલાંથે નામાંકિત આશ્રમો સચિતાતટે યા પર્વતો ઉપર આવેલા છે. બાબાએ પણ માઉન્ટ આબુની પસંદગી કરી. આ સર્વ સ્થાનોએથી મળતી પ્રેરણાઓ હૃદયસ્પર્શી અને જીવનને ઊર્ધ્વગામી બનાવનારી હોય છે.

આપણાને જ્યારે પણ પ્રેરણાદાયી વિચારો આવે, પુરુષાર્થનો રસ્તો મળે, કાંઈક મહિત્વપૂર્ણ કાર્યની પ્રેરણા મળે, તો તેની નોંધ ડાયરીમાં કરી લેવી જોઈએ. જીવનમાં જે પ્રેરણાદાયી, ઉત્સાહવર્ધક મુલાકાતો થાય, ઘટનાઓ બને તેની પણ નોંધ રાખવી જોઈએ. વાર્ચવાર જે તેની સ્મૃતિ થાય, તો ઉમંગ. ઉત્સાહ જળવાઈ રહે છે.

જુ.પી.એ.સ.સી., ચુ.પી.એ.સ.સી.ની. જી.એ.એ.સ., આઈ.એ.એ.સ. જેવી સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓમાં મહાન પુરુષો, ચિંતકોના સુપરસિદ્ધ વિચારો પણ ભણાવવામાં આવે છે. આ સૌને યાદ કરતાં નવું બળ મળે છે. મીઠા બાબાએ સાકાર અને અત્યક્તતવાણીઓમાં ચિંતનાત્મક મહાવાક્યો કહ્યાં છે. દરરોજની મુરલીમાં પણ સ્લોગનો આવે છે. જીવનની બિન્ન બિન્ન પરિસ્થિતિઓમાં આ મહાવાક્યો દવાનું કામ કરે છે. દા.ત. આળસ, અલબેલાપણાને હટાવવા ‘અબ નહીં તો કબ નહીં.’ મહાવાક્ય છે. કાર્યની સફળતા માટે ‘જહાં દટ્ટા હૈ વહાં સફળતા હૈ’ પરમાત્માના સાથ માટે ‘હિંમતે બચ્ચે, તો મદદે બાપ’ જેવાં મહાવાક્યો ઈજેક્શન જેવી તરત જ અસર કરી આપણાને શક્તિ, જોશ આપે છે. આવાં ચુનંદાં સ્લોગનો, મહાવાક્યો, સ્વમાનોનો. નિર્ંતર અભ્યાસ કરવામાં આવે, તો પુરુષાર્થનો રાહ સરળ અને શક્તિશાળી બની જાય છે. - ॥ ઊં શાંતિ॥

- બ્ર. કુ. કાલિદાસ

લેખકોને નમ્ર નિવેદન

- આપની મૌલિક, સત્ત્વશાળી, અભ્યાસપૂર્ણ ફુટિઓ કુલસ્કેપ કાગળમાં સુવાર્ય અક્ષરોમાં લખીને ચા લેસર કંપોઝ કરીને મોકલશો.
- બિન્ન બિન્ન ભાષાઓનાં અવતરણો, વાક્યો સુવાર્ય અક્ષરોમાં, ચથાર્થ સ્વરૂપમાં લખશો. અંગ્રેજી ભાષાનાં અવતરણો, વાક્યો કેપિટલ અક્ષરોમાં લખશો. લેખકોનાં નામોની ખાત્રી કરીને જ આવાં લખાણો મોકલશો.
- **શાનામૃત** માસિક બનતાં સારી ફુટિઓની નિયમિત રીતે અપેક્ષા છે.
- ફુટિઓ મોકલતાં જોડણી, ભાષાશુદ્ધિનું ખાસ દ્વારા આપશો. ફુટિઓ ગુજરાતી ભાષામાં મોકલશો. હિન્દી કે અન્ય ભાષામાં નહીં.
- અનુભવની ફુટિઓ સેવાકેન્દ્રનાં સંચાલિકા બહેનને વંચાવી, સંસ્થાના લેટરપેડ ઉપર એમની સહી સાથેના પત્રથી મોકલશો.

નિયમિત લેખકો સિવાય કોઈપણ ફુટિ મોકલતાં ઉપરોક્ત વાતનું દ્વારા આપશો.

- ફુટિની એક નકલ અચૂક આપની પાસે રાખશો.

અગાત્યની નોંધ

ચુનો દારા **૨૧ જૂનને** આંતરરાષ્ટ્રીય યોગ દિવસ તરીકે જાહેર કરેલ છે. તેમાં આપણા વડાપ્રધાન ભાતા નરેન્દ્રભાઈ મોદીનો મહિનાનો ફાળો છે.

જૂન માસનું શાનામૃત રાજ્યોગ વિશેષાંક તરીકે પ્રગટ થશે. તો તે માટેની ગુણવત્તાસભર ફુટિઓ **તા. ૨૫-૦૪-૨૦૧૫** સુધીમાં તંત્રી કાર્યાલયે પછોંચે તે રીતે મોકલશો. વિષય હેવિદ્ય અને ગુણવત્તાના આધારે ફુટિઓ પસંદ થશે. વદેલી સ્વીકૃત ફુટિઓ ગમે ત્યારે પ્રગટ કરીશું.

આપના ઉષાભર્ય સહયોગની અપેક્ષા છે.

તંત્રી

ચિંતનિકા

બી.કે. અનંત, નડિયાદ

એક સરસ વાત ઇન્ટરનેટ પર વાંચવા મળી. એક વ્યક્તિ કોઈના ઘરે ગયો. એ ખાલી હાથ આવેલો તો એને થયું કે કંઈક આપીને જઉ. પાસે કંઈ હતું તો નહીં, એટલે ચજ્માનના ઘરમાંથી જ સરસ પેન્ટિંગ ઉતારીને ચજ્માનને સોગાત આપી. ચજ્માન તો સ્તરદ્ય થઈ ગયો. શું આવી રીતે કોઈને ખુશ કરી શકાય? બિલકુલ નહીં.

પણ આપણે બધા પરમાત્માને એમની જ આપેલી ચીજ વસ્તુઓ ફળ, કુલ, શ્રીફળ વગેરે એમને અર્પણ કરીએ છીએ અને માનીએ છીએ કે

ભગવાન આનાથી ખુશ થશે. ખરેખર પરમાત્મા આવી રીતે રાજુ ન થાય. એને રીત્તવા તો દિલનો સાચો પ્રેમ અને ચથાર્થ ચાદ જોઈએ. પોતાનો સત્ત્ય પરિચય પ્રાપ્ત કરી, આત્મા સમજુ એનો પણ સત્ત્ય પરિચય કરી, એને દિલથી ચાદ કરવા પડે. સહજ રાજ્યોગના અભ્યાસી બનવું પડે.

તો આવો, પરમશિક્ષક પરમાત્માના વિદ્યાર્થી બનવા વિનામૂલ્યે એડમિશન પ્રાપ્ત કરવા બહાકુમારી ઈશ્વરીય વિશ્વ વિદ્યાલયનો સંપર્ક કરો....

પ્રસંગિતાના પથ પર

બ્ર. કુ. શિવાનીબેન

સાક્ષી બનો નિર્ણયક નહીં.

ગતાંકમાં આપણે જોયું કે બાળકોમાં ચા મોટાંઓમાં વ્યસનોનું કારણ ખાલીપો છે. પ્રેમપૂર્વકની પાલનાથી એ ખાલીપાને ભરવાનો પુરુષાર્થ કરીએ.

પ્રશ્ન : પહેલાં આપણે સ્વયંને ભરીએ. મારા પુત્ર, પુત્રી, પતિ આ કરી રહ્યાં છે. જે મારા માટે દર્દનું કારણ બને છે. તો મારે શું કરવું ?

ઉત્તર : મારી આસપાસ કોઈ એવું કરી રહ્યું છે તો આપણે નિર્ણયક બનવાની જરૂર નથી. એનાથી સામેવાળાને આપણા તરફથી ઘણી સારી ઉજ્જબળો છે. જ્યારે આપણે નિર્ણયક બનવાનું શરૂ કરીએ છીએ. તો ભલે આપણે કંઈના બોલીએ પણ આપણા અંદરની ઉજ્જવલાં સુધી પહોંચી જાય છે.

એક દિવસ પ્રયત્ન કરીને જુઓ કે આપણે બીજાઓ વિશે કંઈ વિચારવું નથી. પછી આપ પોતાના વિચારોને જુઓ. પછી એમાંથી ઉત્પન્ન થનારી અનુભૂતિને તપાસો તો ખબર પડશે કે વિચારો પણ એની મેળે જતા નથી. એને જન્માવવા પડે છે. આ વિચારો હું જ જન્માવું છું. એની અનુભૂતિ પણ પ્રગટાવું છું. તો આપ વિચારોથી મુક્ત થઈ શકશો. આપણે કેટલીયેવાર બોલીએ છીએ નિશ્ચલતા શું છે? મૌન શું છે?

મૌન બે પ્રકારનું હોય છે. એક છે મનથી મૌન રહેવું અને બીજું છે અવાજથી મૌન રહેવું. મનથી મૌન રહેવું એનો અર્થ એ નથી કે આપણે વિચારવાનું જ નથી. કેટલીકવાર મેડીટેશનમાં બહાવત્સો વિચારવાનું જ બંધ કરી દે છે. વાસ્તવમાં તે સંભવ નથી. ફક્ત સાક્ષી બનીને જુઓ કે આ વિચારો હું જન્માવું છું. જેમ વિચારોને

જોવાનું શરૂ કરશો તેમ તે દાટતી જ શે. અને વિચારવાની કક્ષા સારી બની જશે. આપણે એ અનુભવ કરી શકીએ છીએ કે આપણી આંતરિક સ્થિરતા જ મૌન છે. સામાન્ય ક્રિયાકલાપમાં

આપણે ૨૫-૩૦ વિચાર દર મિનિટે કરીએ છીએ. એને ચિકિત્સાવિજ્ઞાન દ્વારા પણ પ્રમાણિત કરવામાં આવેલ છે. ઈલેક્ટ્રોઇન્ઝોપોલોગ્યાફ મશીન જે આપણા વિચારોને તરંગોના રૂપે સ્ક્રીન ઉપર બતાવે છે એમાં પણ મનની સામાન્ય સ્થિતિમાં દર મિનિટે લગભગ ૨૫-૩૦ સંકલ્પોના જ તરંગો આવે છે. મનની આ સ્થિતિને ‘બીટા’ સ્થિતિ કહેવામાં આવે છે. જે મનની વિભિન્ન સ્થિતિને આખો દિવસ જોઈએ તો આપણાને ખબર પડશે કે લગભગ ૪૦-૫૦ હજાર વિચાર ઉત્પન્ન થાય છે. આ આપણા મનની ઉપજ છે.

જાણો કે આપણું મન એક કંપની છે અને એનું ઉત્પાદન ૪૦ હજાર વિચાર દરરોજના છે. એમાં કેવો પ્રકાર છે? એમાંથી કેટલાક વિચાર તો ઘણા જ શક્તિશાળી અને સકારાત્મક હોય છે અને કેટલાક નકારાત્મક હોય છે. (ગુસ્સો, ઈચ્છા, અહંકાર, નફરત વગેરેના રૂપે) એમાં પણ કેટલાક જરૂરી હોય છે કે આ કરવું છે, આજ આ કરવું છે. એના સિવાય ઘણા બધા વ્યર્થ વિચાર હોય છે. વ્યર્થનો મતલબ જે ઘણા વધારે સમયના વીતી ગયેલા હોય ચા અત્યારે એમના વિશે બહુ વિચારવાનું બન્યું નથી. તો આ પ્રકારના સંકલ્પમાં કોઈ શક્તિ હોતી નથી. કારણ કે ના તો ભૂતકાળ

આપણા છાથમાં હોય છે, ના ભવિષ્ય. આ છે આપણા વિચારોની ગતિ અને એની ગુણવત્તા. અત્યારે એ જગૃતિ આવી છે કે આપણે દર મિનિટ લગભગ ૨૫-૩૦ વિચાર ઉત્પન્ન કરી રહ્યા છીએ એટલે આપણાને લાગે છે કે આ તો ધણા તીવ્ર છે. જ્યારે આપણે મેડીટેશન કરવા માટે બેસીએ છીએ તો વિચારોની આ ગતિ ધીરે-ધીરે ઓછી થતી જાય છે. મેડીટેશનથી જ આ ગતિ ઓછી થાય તે જરૂરી નથી. પણ જો તમે તપાસતા રહો તો ગતિ ધીમે ધીમે ઓછી થતી જશે. આપણે વિચારવાનું બંધ કર્યું નથી તેની ગતિ ઓછી થઈ છે.

ખુશી એટલે આપણા વિચાર સ્થિર હોય. આંતરિક શાંતિ માટે આપણે ધણા બધા શબ્દોનો પ્રયોગ કરીએ છીએ. જેમ કે સંતુષ્ટતા શું છે ? શાંતિ શું છે ? એની અનુભૂતિ શી છે... વગેરે વગેરે... જ્યારે આપ અંદરથી સંતુષ્ટ હો છો. તો આરામમાં હો છો. જ્યારે પણ આપણી અંદર કંઈક ઉપર નીચે થાય છે તો સમજો કે હું ઠીક નથી. જો આપ બિલકુલ સ્થિર છો, સંતુષ્ટ છો, તો સમજો કે આપ ખુશ છો. સમજો કે આજે આપણે આઈસ્ક્રીમ ખાદ્યો અને ખાઈને કહીએ છીએ. કે હું ધણો ખુશ છું. આ આપણી ખુશી નથી. તે. તો સ્વાદનો પ્રત્યક્ષ અનુભવ છે. આ તો ઈન્ડ્રિયજનિત જ્ઞાન છે. જે શબ્દ દ્વારા મળ્યું જેને આપણે ખુશી કહ્યું.

સમજો કે મારા દાંતમાં ધાણું દર્દ છે. આજે એવું કંઈક બન્યું જેથી તે એની મેળે દર્દ ચાલ્યું ગયું. દર્દ જવાથી આપણે ખુશ થયા. આ ખુશી નથી. જે દર્દ ગયું તેના કારણે આપણાને થોડા સમય માટે આરામ મળ્યો. પણ આપણે આ સર્વ ચીજોને નામ આપીએ છીએ. ખુશી. આ પ્રક્રિયામાં ખુશી શું છે તે આપણે ખૂલી જઈએ છીએ.

પ્રશ્ન : તે બધી ચીજો જો આપણાને મળતી નથી તો હું કહું છું કે હું ખુશ નથી?

ઉત્તર : આપણે બહારની તરફ જોવાનું શરૂ કરીએ

છીએ. વાસ્તવમાં આપણાને ખુશી નહીં જોઈએ. ખુશ રહેવા માટે આપણે કંઈક કરવાનું નથી. ખુશ તો આપણે સદા છીએ. જેમ કે આપણું જીવન એક ખાલી જ્લાસ જેવું છે. તો આપણે ખ્યાલ અના તરફ રહેશે કે કોઈને કોઈ ઉપાય દ્વારા તેને ભરવાનો છે. કંઈક એવું કરવું છે જેથી તે જલદી જલદી ભરાઈ જાય. હવે એક દિવસ માટે આપણા ખ્યાલને બદલીએ છીએ. અને એમ માનીએ છીએ કે જ્લાસ પહેલાથી જ ભરેલો છે. એને ભરવા માટે આપણે કંઈક જ કરવાનું નથી. હવે આપ આખો દિવસ શું કરશો. માત્ર એને સંભાળીને રાખશો. કે નાની નાની વાતોમાં તે ખાલી ના થાય. કારણ કે તે એટલો જલદી વહી જાય છે. કે અંતમાં આપણે સ્વચ્છને ખાલી જોઈએ છીએ.

પ્રશ્ન : પછી તે શુષ્ણ બની જાય છે ?

ઉત્તર : આપે ઉત્તેજનાને ખુશીને સાથે જોડી દીધી જે મારા મન માટે લાભદાયક નથી. આપણે એ સમજવું પડશો કે આ બંને ચીજો સ્થિરતા નથી.

પ્રશ્ન : જ્યારે ડર લાગે, યા ધણી ખુશી થઈ રહી હોય ત્યારે આપણાને એવો અનુભવ થાય છે ?

ઉત્તર : બંને ચીજોમાં આપને પોતાના શરીર પર એનો પ્રભાવ જણાઈ આવશે. મન સહજ રહેતું નથી. બાકી દુઃખ, આવેશમાં આપના હૃદયની ગતિ સહજ રહેતી નથી. સમજો કે આ સર્વ ચીજો સહજ નથી. આ સર્વ અસાધારણ છે પરંતુ આપણે વિચારીએ છીએ. કે આ સ્વાભાવિક છે. મન પર તેનો કેટલો ઊંડો પ્રભાવ પડયો તે કદાચ પાછળથી ખબર પડશો. પણ શરીર પર તો તેનો પ્રભાવ સ્પષ્ટ જણાઈ આવે છે. આપ જોશો કે એનાથી આપના હૃદયનાં સ્પંદન ધણાં ઝડપી બને છે. જેને આપણે સામાન્ય કહીએ છીએ. પરિસ્થિતિ તો નિશ્ચિત હોતી નથી. મારી આસપાસ આખા દિવસમાં ગમે તે બની શકે. મારે માત્ર એટલું ધ્યાન રાખવાનું છે. કે મારે મારી સ્થિરતા ગુમાવવાની નથી. એનો

અર્થ એ નથી કે હું કંઈપણ ના કરું. કોઈને કંઈ કહું નહીં. બાળકોએ કંઈક ખોટું કર્યું તો કરું નહીં, એમ નહીં. આપણી પાસે બે વિકલ્પ છે, ગુસ્સે થઈને કહીએ યા સ્થિર બનીને સ્નેહથી કહીએ. આ સંભવ છે કે નથી? આપણે વિચારીએ છીએ કે જવાબ આપવો, ગુરુસામાં બોલવું, પરેશાન થવું એ કોઈ વ્યક્તિની શિર્ષત છે.

આપને કોઈની પાસે કામ કરાવવું છે તો પરેશાની વગર કરાવો. એ માટે એક દિવસ પ્રયોગ કરીને જુઓ. આજે મારી આસપાસમાં ગમે તે થઈ જાય, મારે પરેશાન થવું નથી. એક દિવસ માટે સ્થિર રહેવાનો આપણે પુરુષાર્થ કરવાનો છે. આપ અનુભવ કરશો, કે આ સરળ છે. કારણ કે આજ સુધી આપણે તેવો પ્રયોગ કર્યો નહોતો.

વાહન વ્યવહાર ચાલતો હોય ત્યારે આપણને સંકલ્પો ચાલે છે કે આ શું થઈ રહ્યું છે. કઈ રીતે થઈ રહ્યું છે. કોઈ ખોટા માર્ગથી પસાર થઈ ગયું. કોણ જાણો કઈ રીતે વાહન ચલાવે છે તેને ખબર પડતી નથી. એમને લાયસન્સ કોણ આપે છે. બધું કરવાનું છે પણ એક દિવસ સ્થિર રહેવાનું છે, પરેશાન થવાનું નથી. તો આપ અનુભવ કરશો કે તેનાથી ઘણી બધી ઉર્જા બચી જાય છે.

આપણે પ્રયોગ કરીને જોઈશું ત્યારે ખબર પડશો કે આ સ્થિરતા આપણને કેટલું બળ આપે છે, કેટલી ઉર્જા આપે છે કેટલું કંઈક વધારે કરવાનું કહે છે.

આ પ્રયોગ આપણા માટે હશે અને દરેક વખતે અમે એ કહીશું કે આપ જે અનુભવ કરો, કંઈપણ સમજુ રહ્યા છો, તો એનો અનુભવ જરૂર બધાંની સમક્ષ મૂકો. જ્યારે મૌનમાં બેસવા લાગીએ છીએ તેનો પ્રભાવ ઘણો વધારે પડે છે.

દ્રિલ

આરામથી બેસો. પોતાના. વિચારોને ચેતનાપૂર્વક નિર્મિત કરવાનો પ્રયાસ કરો. મને સ્વયંને જોવા દો કે નિર્માણ કર્તા, માસ્ટર શક્તિશાળી આત્મા હું જ સંકલ્પોનો રૂચિયિતા હું. મારી પાસે વિકલ્પ છે. મારી આજુબાજુ ગમે તે બને, હું સ્થિરતાને પસંદ કરું છું. જ્યારે હું સ્થિર બનું છું તો પરિસ્થિતિ પરિવર્તિત થઈ જાય છે. જે વ્યક્તિ મને ગુરુસો કરાવતી હતી... મને પરેશાન કરતી હતી. હવે સ્વયં એની સામે જુઓ. એની પ્રવૃત્તિઓ એની એ જ હોય પણ સ્વયંને સ્થિર અનુભવો. એના બોલ... એનો વ્યવહાર .. મારા ઉપર પ્રભાવ પાડી ના શકે. મારી પ્રતિક્રિયા હું નક્કી કરું છું કારણ કે હું શક્તિશાળી આત્મા હું. આજે ખુશીની, શાંતિની, દિવ્યતાની શક્તિ સ્વયંમાં અનુભવવાનો પ્રયાસ કરો.

॥ ઓમશાંતિ ॥

(પેજ નં. ૧૩નું અનુસંધાન)

છે. મર્યાદા પાલન સંબંધી આ પહેલાં પણ કેટલીકવાર લખી ચૂક્યો છું. પરંતુ સત્યતા એ છે કે મર્યાદા પણ આપણો એક અદ્યાયન વિષય અથવા અભ્યાસ વિષય છે. ઉત્તમ મર્યાદાનું પાલન કર્યા વિના સત્યુગમાં દેવકુળ અને રાજ્યકુળમાં રાજ્યભાગ્ય પ્રાપ્ત કરવાનું સંભવ નથી. નિર્વિકાર અને દિવ્યગુણસંપન્ન બનાવાની સાથે સાથે મર્યાદા પુરુષોત્તમ બનવાનું પણ આપણા લક્ષ્યમાં સમાચેલું છે. એ ત્યાં સુધી કે જે મર્યાદા ભંગ કરનારાઓ છે એમના એ કાર્યમાં સાથી બનવું એ પણ ઈશ્વરીય વારસાથી સ્વયંને વંચિત કરવા બરાબર છે.

॥ ઓમશાંતિ ॥

મર્યાદાની રેખા

બ્ર.કુ. જગદીશચંદ્ર, દિલ્હી

મનુષ્યના પારિવારિક અને સામાજિક જીવનમાં મર્યાદાનું એક આગામું મહિત્વ છે. માત્ર સંસદ (Parliament) માં શિષ્ટતા અને સન્માન તથા બંધારણને અનૂકૂળ વ્યવહારને જ મર્યાદા કહેવાતી નથી પણ ધર, પરિવારમાં, વ્યાપાર-કારોબારમાં, મિત્ર મંડળીમાં, અડોસ-પડોશમાં, સગાં-સંબંધીઓમાં, દેશ અને પ્રદેશોમાં એટલે કે દરેક કાર્યક્ષેપ અને સંબંધક્ષેપમાં મર્યાદા પાલન કરવા યોગ્ય છે. જો કે મર્યાદા કોઈ કાનૂન (Law) નથી અને પાપપુણ્યની પરિભાષા પર આધારિત કોઈ આચારસંહિતા પણ નથી પરંતુ પારસ્પરિક સંબંધોમાં કલહ-કલેશની સ્થિતિને પેદા થતી રોકવા માટે તથા કાર્યને સુચારુ રીતે ચલાવવા માટે તથા સમાજમાં સુભેળ, સામંજ્સ્ય સ્નેહ અને વ્યવસ્થા જળવી રાખવા માટે આવશ્યક છે. વાસ્તવમાં મર્યાદા જળવાઈ રહે તો કાનૂન અને દંડસંહિતાની આવશ્યકતા જ રહેતી નથી અને તનાવથી બચવા માટે ડોક્ટર તથા ગોળીઓની પણ જરૂર પડશે નહીં. પરસ્પર મતભેદ, ટકરાવ યા. ભાવસ્વભાવને કારણે પેદા થતી અલગતાવાદની ભાવના રહેશે નહીં. મર્યાદા એક એવો કાયદો છે જેમાં ફાયદો જ છે. તે એકબીજા સાથે સજ્જનતા અને સન્માનથી વ્યવહાર કરવાની વણલખી સમજૂતી (Un Written Agreement) છે.

મર્યાદા વગાર સમાજ તુચ્છ

જેમ કોઈ મશીનના દાગીનાઓને સારી રીતે ચલાવવા માટે સાફ રાખવા એને ગ્રીસ (Grease) યા ઓઇલ લગાડવાની જરૂર હોય છે. તે રીતે માનવ સમાજમાં વ્યક્તિઓ વર્ચ્યેના સંબંધોને સ્થિર બનાવવા માટે મર્યાદાની જરૂર છે. જેમની

ખાવામાં વારંવાર રેતી, કાંકરા, જંતુ વગેરે આવે તો ખાવાનું પડતું મૂકવાની ઇચ્છા થાય છે. તે રીતે મર્યાદા વિનાના જીવનમાં પણ આવી જ સ્થિતિ જન્મે છે. જેથી જીવન જીવવા યોગ્ય રહેતું નથી. મિઠાઈઓ તેના યોગ્ય સ્વરૂપમાં જ સારી લાગે છે તે રીતે જીવનમાં સુખની સામગ્રી હોવા છતાં પણ મર્યાદા ન હોય અને એને બદલે અમર્યાદા આવી ગઈ તો જીવન તુચ્છ, ત્વાજ્ય અને સડેલા જેવું લાગે છે. જેમ મનુષ્ય ગોરા રંગનો હોય, તેનામાં લાલિમા હોય મુખાફૃતિ સુંદર હોય, એણે કોટ પેન્ટ અને નેકટાઈ પણ પહેંચેલી હોય તેનાથી સુંદર લાગતો હોય પણ અંદરથી મેલો, બેડોળ, ચચિશ્યાહીન અને ગુપ્તવેશમાં ચોર હોય, ડાકૂ યા ભયંકર રોગથી પીડિત હોય તો તે વ્યક્તિ આપણાને ગમતી નથી. એ રીતે જ સમાજના વિભિન્ન સ્તરોમાંથી જો મર્યાદા નાખ થઈ ગઈ હોય તો તે સમાજ કચરાના ટગલા જેવો લાગે છે. યા મતલબી, ચાલબાજ અને નકામા લોકોનો એક સમૂહ માત્ર જ લાગે છે. જોવામાં તો બધા તિલકદારી પંડિત હોય, ખભા ઉપર એમણે રામ-રામ લખેલો ખેસ રાખ્યો હોય છાથ યા બગલમાં પોથી હોય, મુખમાં તેઓ રામ-રામ બોલે પરંતુ મનમાં એમના મતલબની મૂર્તિ હોય યા પૈસાની પ્રતિમા હોય તો તે પંડિત મંડળી શોભતી નથી. એમની પાસેથી કથા સાંભળવાનું મન પણ થતું નથી. એ રીતે જે લોકો પાક્કા સ્વાર્થી છે અને જેમના મનમાં પોતાના જ માનશાનની ઉત્કટ ઇચ્છા હોય અને એને માટે તે સજ્જનતા, ભદ્રતા અને મર્યાદાની છત્યા કરવા માટે તૈયાર થતા

હોય, તો તેઓ સમાજના દવંસ માટે નિભિત બને છે અને સમાજને નિકૃષ્ટ (નીચાલી કક્ષાનો) બનાવી દે છે.

મર્યાદા વિના જીવન ચલાવવું મુશ્કેલ

આ કલિકાળમાં પણ દરેક દેશની સરકારમાં દરેક કર્મચારી યા અધિકારીનું પોતપોતાનું સ્થાન અને માન (Protocol) હોય છે. મંત્રીનું સ્થાન પોતાનું, સચિવ (Secretary)નું પોતાનું, કલાર્કનું પોતાનું અને પટાવાળાનું પોતાનું સ્થાન હોય છે. આમ તો બધા મનુષ્ય છે અને એ સંબંધે સર્વની સાથે વ્યવહાર થવો જોઈએ પરંતુ જ્યારે અધિકારી કાચલિયમાં આવે છે તો પટાવાળો ઊભો થઈને નમસ્તે કરે છે અને દરવાજે ખોલી દે છે. એનો એ અર્થ નથી કે અધિકારી અભિમાનમાં આવી જાય યા પટાવાળાને ધમકાવીને વાતો કરે. પરંતુ એનો એટલો જ ભાવ છે કે પટાવાળો આવેલી વરિષ્ઠ વ્યક્તિનો આદર કરે. આ તો વર્તમાન સમયની પરિપાઠી છે. દેવી-દેવતાઓની મર્યાદા એનાથી ભિન્ન હોઈ શકે છે. પરંતુ જો મર્યાદા જ ન હોય તો સંઘર્ષ અને મતભેદ થાય છે. રાજાભોજનનું સ્થાન પોતાનું હોય છે. આ વાતનો તો ઈન્કાર થઈ શકે તેમ નથી. મર્યાદા વિના તો રેલગાડી પાતા ઉપરથી નીચે ઊતરી જાય અને દુર્દીના થઈ જાય. સમુદ્ર જો મર્યાદા છોડી દે તો નગર અને ગામો દૂબી જશે. અને વરસ્તી છે ત્યાં વેરાન થઈ જશે. એટલા માટે વડીલો અને વૃદ્ધાંશો, ધર્મચારીઓએ અને હિતેછુઓએ મર્યાદાથી ચાલવાની વાત કહી છે. યોગીઓની મર્યાદા તો સર્વ સભ્યતાઓ દ્વારા પાલન કરવામાં આવતી મર્યાદાઓથી શ્રેષ્ઠ હોવી જોઈએ.

ઇશ્વરીય જ્ઞાન અનુસાર આપણે સર્વ આત્માઓ ભાઈ-ભાઈ છીએ. અને બ્રહ્મ વંશાવલી હોવાને લીધે ‘ભાઈ-ભાઈ’, ‘ભાઈ-બહેન’ અથવા

‘બહેન-બહેન’ છીએ. પરંતુ પાંચે આંગળીઓ કહેવાય છે તો આંગળીઓ અને જોડાયેલી પણ સાથે જ છે છતાં પણ તેમનું એક જ સ્થાન અને એક જ કર્તવ્ય નથી, તે પણ પોતપોતાની જગ્યાએ હોય છે. કોઈ નાની હોય છે તો કોઈ મોટી, અને દરેકનું કાર્ય પણ અલગ અલગ છે કોઈ આંગળી તિલક કરવા માટે અથવા વીંઠી પહેરવા માટે નિભિત બને છે તો કોઈ અંગૂઠા રૂપે એ વ્યક્તિની ઓળખાણ માટે, લાખો તથા કરોડો ઝિપિયાના લખાણ પર નિશાન લગાવવા માટે નિભિત બને છે. તેથી ‘ભાઈ-ભાઈ’ ‘ભાઈ-બહેન’ યા ‘બહેન-બહેન’ હોવા છતાં પણ પારસ્પરિક સંબંધોમાં દરેકના સ્થાન અને કર્તવ્ય અનુસાર દરેકનું પોત પોતાનું સ્થાન હોય છે. એટલા માટે બાબા હંમેશા કહેતા હતા કે સર્વ બાળકો ‘નંબરવાર’ છે. વળી દૈવી રાજ્ય કાયદાથી ચાલે છે. બાબા કહે છે “બાળકો, ‘સર્વ ખલુ ઇંદ્ર બ્રહ્મં’ થી તો રાજ્ય ચાલી ન શકે અને સૃષ્ટિનો કારોબાર અટકી જાય.”

મર્યાદાવિદીન સમાજ અથવા સંસ્થા છિન્ન ભિન્ન

તેથી ઇશ્વરીય જ્ઞાન અને યોગમાર્ગ પર ચાલનારાં બહેન-ભાઈઓએ જ્યાં પોતાના આધ્યાત્મિક નિયમોનું પાલન કરવાનું છે, ત્યાં મર્યાદાઓનું પણ પાલન કરવાનું છે. ઉત્તમ મર્યાદા જ આપણને ‘મર્યાદા પુરુષોત્તમ’ બનાવશે. મર્યાદા તોડવાથી કલણ-કલેશ પેદા થાય છે, શિસ્ત તૂટે છે. પ્રશાસન પણ છિન્ન ભિન્ન થઈ જાય છે. સર્વ નિયમો કાગળ ઉપર જ લખેલા રહી જાય છે. તેથી જે સમાજ અથવા સંસ્થામાં મર્યાદાનો ભંગ થાય છે, તે ટીકા, મજાક યા લોકોની દચા અથવા સ્વચ્છાતાપ માટે નિભિત બને છે. મર્યાદા જ કોઈ પરિવારની પ્રતિષ્ઠાનું કારણ બને છે. કોઈ કુળને ગાયન, યોગ્ય બનાવે છે અને કોઈ રાજ્યને ઉદાહરણ યોગ્ય સ્થાન આપે છે.

મર્યાદાનું પાલન કરવા અને કરાવવા માટે

મોટાઓનું કર્તવ્ય

સ્વયં મર્યાદા અનુસાર ચાલવું અને સ્વયંની નીચેની રેખાવાળી વ્યક્તિઓને મર્યાદા અનુસાર ચાલવા માટે પ્રેરિત કરવા, શિક્ષણ આપવું, પ્રોત્સાહન આપવું, સાવધાન કરવા, વરનબદ્ધ કરવા યા એનામાં ઉલ્લંઘનને રોકવા માટે સાધન-બંધારણ અપનાવવું આ મોટાઓનું કાર્ય છે. જો તેઓ દરેક સાથે ન્યાયથી, સ્નેહથી, સહાનુભૂતિથી યા કર્તવ્યપૂર્વક વ્યવહાર નથી કરતાં તો તેઓ રેખાની નીચેનાઓને મર્યાદા ભંગ કરાવવા માટે લાચાર બનાવે છે. એમની પાછળ ચાલનારાઓનું એ કર્તવ્ય છે અને એમનો એ સધન પ્રયાસ પણ હોવો જોઈએ કે તેઓ સંયમનું પાલન કરે અને મર્યાદાની રેખાની અંદર રહે. પરંતુ જો તેઓ નિયમોનું ઉલ્લંઘન કરે છે તો મોટાઓએ એ જોવું જોઈએ કે જો કોઈ મર્યાદા પાલનની ઈર્છા વિદુદ્ધ મર્યાદાઓનો ભંગ કરે છે તો તેનું શું કારણ છે ? શું ઉપરથી તો મર્યાદા ભંગ નથી થઈને ? જો ઉપરથી મર્યાદાનો ભંગ ન થયો હોય તો નીચે મર્યાદા ભંગ કરનારાઓને ચલાવવાનું વલણ કઢાય એવું હોય કે અવ્યવસ્થાનો દોષ સર્જતાં તેઓ મર્યાદાનો ભંગ કરવા લાગ્યા હોય. જો એમ ન હોય તો પોતાની દૂષિત પ્રવૃત્તિઓને લીધે તેઓ મર્યાદા ભંગ કરતાં હોય. ત્યારે તો એમની આવી વૃત્તિઓ અને પ્રવૃત્તિઓને અટકાવી દેવા માટે ઉપાયો કરવાની જરૂર પડે. કંડિયો ચણતર કામ કરતાં ચણતર બરાબર થાય છે તેનું છ્યાન રાખે છે તે રીતે કોઈ પણ દેશ, સમાજ યા સંસ્થાના નિર્માતાઓએ એ જોવું જોઈએ કે ક્યાંક ઈમારત વાંકી તો નથી બનીને ? એમ હશે તો તે એક દિવસ પડી જશે અને એમાં નિવાસ કરનારાઓને મોતને ધાટ ઊતારશે.

દરેક દેશ, સરકાર, સંસ્થા યા પરિવારના લોકોને એ ખબર છે કે રાષ્ટ્રપતિ, વડાપ્રધાન યા મેયરનું સ્થાન શું છે. માતાપિતા, વરિષ્ઠ ભાઈ-બહેન અથવા અનુજોનું પણ નંબરવન શું સ્થાન છે? એની ખબર હોય પણ મર્યાદા છોડીને એકબીજાને ધક્કો મારીને બહાર કાટવા યા એવો પ્રયત્ન કરવો તે ખતરનાક છે અને આમ ન કરતાં પણ મર્યાદાનું વિવિધરૂપથી ઉલ્લંઘન કરવું એ પણ ભયાનક સ્થિતિ જન્માવે છે. મર્યાદા ન જળવાતાં કોઈ છડતાલ પાડે છે, સૂત્રોચ્ચાર કરે છે, મોટાંઓને અપમાનિત કરે છે, એની આજ્ઞાનો અનાદર કરે છે અને સ્વાર્થવશ પોતાના માનશાનનો ગંડો ફરકાવવા શોરબકોર કરે છે. દેશ અને સમાજમાં આ રીતે હાહાકાર મરી જાય છે. આ હાલ નાના પાયા ઉપર પરિવારોનો, કાર્યલિયોનો તથા સંસ્થાઓનો પણ થાય છે. પુરાણમાં કલિયુગનાં બતાવેલાં લક્ષણો પ્રમાણે કન્યા મોટેથી વર માંગે, કોઈ સમાજ યા સંસ્થાના લોકો પોતાના માટે સત્તા માગવાનું શરૂ કરે, તો સમજવું જોઈએ કે આવા લોકો કલિયુગની સ્થાપના કરનારા છે.

હવે શિવબાબાની એ કમાલ છે કે તેઓ આપણને આ અમર્યાદાઓથી માહિતગાર કરીને ઉત્તમ મર્યાદાઓમાં ચલાવી રહ્યા છે. આ મર્યાદાઓનું પાલન કરવું એ જ પ્રીતબુદ્ધિ વ્યક્તિનું લક્ષણ છે અને તેનું પાલન ન કરવું તે વિપરીત બુદ્ધિનું લક્ષણ છે. આ સમજણ આપણને મળેલી છે. એને સામે રાખીને હવે દરેક પોત પોતાના સ્થાન અને સંબંધ અનુસાર ઉત્તમ મર્યાદાનું પાલન કરવું જોઈએ.

ઇશ્વરીય જ્ઞાન, સહજ રાજ્યોગ, દિવ્ય ગુણોની ધારણા તથા ઇશ્વરીય સેવા ઉપરાંત ‘સહયોગ’ પણ આપણો પાંચમો અદ્યયન વિષય

(અનુસંધાન પેજ નં. ૧૦ પર)

સફળતાના અવરોધો અને ઉપાયો

બી.કે. ગાયત્રીબેન, કોલાબા, મુંબઈ

'Life is a struggle' જીવન એક સંગ્રહમાં છે. જીવન એ ગુલાબની શૈયા નથી. જીવનમાં ઉતાર-ચટાવ આવતા હોય છે, જીવનમાં અસફળતાને અલવિદા અપાય અને સફળતાની પ્રાપ્તિ થાય તે માટે શું કરવું જોઈએ ? સફળતાની સુગંધ સર્વત્ર પ્રસરી ઉઠે છે. સફળતા મળતી રહેતી પ્રગતિના શિખરો આંબી શકાય છે અને ફળસ્વરૂપે સુખશાંતિ હાંસલ કરી શકાય છે. આ માટે સફળતાના અવરોધો કયા કયા છે ? નિષ્ફળતા કયા કારણોથી મળે છે? સફળતા મેળવવાના શા ઉપાયો છે ? આ બદ્ધી બાબતો વિચારવી જરૂરી છે. હાલ આપણે કેટલાક મુદ્દાઓ ચર્ચીશું.

રોગના ઉપાયો અજમાવતા પહેલાં રોગના કારણો પણ જોવા જોઈએ. આપણી પ્રગતિને ઝંઘનારા શાશ્વતો બે પ્રકારના છે : (૧) બાહ્ય શાશ્વતો (૨) આંતરિક શાશ્વતો : બહારના દુશ્મનો કરતાં અંદર બેઠેલા દુશ્મનો વધુ નુકશાન કરે છે. તત્ત્વચિંતકોએ આત્માના પડ્દિનું અર્થાત् દ્વારા શાશ્વતો ગણાવ્યા છે, આ અંદર છૂપાયેલા શાશ્વતો જ (૩) કામવાસના (૨) કોઇ (૩) લોભ (૪) મોહ (૫) અહંકાર (૬) આગસ. આ શાશ્વતો જ નિષ્ફળતાના કારણો અર્થાત् સફળતાના અવરોધો છે, તેમજ જીવનને દુઃખી કરનારા છે. આ શાશ્વતોનું ઉપરનું પડ 'સુગર કોટેડ' ખાંડ ભેણવેલ હોવાથી મીઠા લાગે, પણ અહિત કરે છે.

૧. કોઇ - કોઇ અર્થાત् ગુસ્સો મોટો શાશ્વતો છે. કોઇ માટે કહેવાય છે કે : કોઇ કરનારના ઘરના માટલાનું પણ સૂકાઈ જાય છે. કોઇની પૂર્ણી વાત સાંભળ્યા પહેલાં લાલ-પીળો થઈ જાય છે.

અને પોતાની શાન સમજ ભૂલી જઈ, ન કરવાનું કરી બેસે છે. પછી પસ્તાવાનો શો અર્થ ? રાંડચા પછીનું ડહાપણ નકામું છે. કોઇ કરતાં પહેલાં તેનું પરિણામ વિચારો.

સફળતા માટે શાંત સ્વભાવ તથા પ્રેમાળ વર્તન જરૂરી છે. દીરજ કેળવવી. કહેવાય છે કે : 'ઉતાવળે આંબા પાકતા નથી.' કેરીની મીઠાશ ચાખવા દૈર્યતા જરૂરી છે. ગુસ્સો આવે ત્યારે ૧ થી ૧૦ આંક ગણવા, પાણી પીવું, ઊંડા શાસ લેવા, આંખ બંધ કરી દેવી, જગ્યા બદલી નાંખવી, પ્રભુ સ્મરણ કરવું, કોઇ સુખદ ઘટના ચાદ કરવી. શાંત ચિંતથી સાચો નિર્ણય લેવાથી સફળતા મળે છે.

૨. આગસ - સૂતેલા સિંહના મ્હોંમાં એની મેળે હરણ પ્રવેશ કરતું નથી. બોરડીના ઝડપ નીચે સૂતેલી વ્યક્તિને નજીકમાં પડેલું બોર ઉઠાવવાનો અને મ્હોંમાં મૂકવાનો પ્રયત્ન તો કરવો જ જોઈએ. આગસુ મન શેતાનનું કારખાનું છે. હજુ તો ઘણો સમય પડયો છે, હાલ કાંઈ કરવું નથી, કામ તો થઈ જશે, થાકી ગયો છું, કંટાળો આવે છે, માથું દુઃખવા લાગે છે, પછી કરી લઈશું. આ બોલ આગસ સૂચવે છે, જે સફળતાને રોકે છે.

સફળતા માટે આગસ કે પ્રમાદ ત્યજુ દો. 'આરામ હરામ હૈ' સૂત્રને અમલમાં મૂકો. સમયનું મહિંત્વ જાણો. મોટા થતાં આપણાં આયુષ્યમાં ઘટાડો થાય છે. જન્મતિથિ ઉજવતાં એક વર્ષ આયુષ્ય ઓછું થયું તેવું સમજુ પુરુષાથી વધારો. કઠોર પરિશ્રમનો કોઇ વિકલ્પ નથી. સિદ્ધિ તેને જઈ વરે જે પરસેવે નહાય.

૩. સ્વભાવ - કચકચિયો, કકળાટીયો, માથાકુટીયો સ્વભાવ સફળતાને અવરોધે છે. ઈષ્ઠાળુ, ઝગડાળુ, કપટી સ્વભાવ સફળ થવા દેતો નથી. ચીડીયો તથા ગરમ સ્વભાવ અહિત કરે છે.

સફળતા માટે સ્વભાવ સુધારો, મીઠો, મધુર, મિલનસાર, પ્રેમાળ, સમાધાનકારી સ્વભાવ ઝડપથી સિદ્ધિના શિખરો સર કરવામાં મદદ કરે છે. સારા સ્વભાવથી સહકાર મળતાં ફુલેછ મળે છે.

૪. રસ અને ઉત્સાહ - નીરસ તથા નિરૂપસાહી જીવન નિષ્ફળતાને નોંતરે છે. સફળતા માટે કામમાં રસ, દુચિ કેળવો તથા સદા ઉમંગ-ઉત્સાહી રહો, આશાવાદી બનો.

૫. વિચારો - ડરપોક ભીર નકારાત્મક નિરાશાવાદી વિચારો અસફળતાનું કારણ બને છે. ઈષ્યર્થ અર્થાત્ જેલસી જેલ ભેગી કરે છે. ઈષ્યર્થ મંથરાએ રામને વનવાસ અપાવ્યો અને દશરથનું મોત લાવી.

સફળતા માટે સકારાત્મક ચિંતન (પોઝીટીવ એપ્રોચ) રાખો. નેપોલિયનનું સૂત્ર હતું. 'Nothing is impossible' 'અશક્ય' શાન્દ મૂખ્યાઓની ડીક્ષનેરીમાં હોય છે. સાહસ રાખી આગળ ધાપો. 'હિંમતે મર્દા તો મદદે ખુદા.' હિંમત કેળવો. ખુદાની મદદથી સફળતા મળે જ છે. પ્રભુમાં અટલ વિશ્વાસ રાખો. ભર દરીયે વિશ્વાસે તો વહાણ ચાલે છે.

શ્રદ્ધા - સફળતા બક્ષે છે. શ્રદ્ધાના મહિંત્વ વિશે એક વાર્તા જોઈએ. રાજ અકબર અને પ્રધાન બીરબલ વરચે 'શ્રદ્ધા બડી કિ દેવ બડા?' વરચે વિવાદ ચાલ્યો. ચતુર બીરબલે તેનો જવાબ પછીથી ચોગ્ય સમયે આપવાનું જણાવ્યું. તે દરમિયાન બેગમને પુત્ર ન

હોવાથી બીરબલ બેગમને એક કબરની જગ્યા પાસે લઈ ગયો અને આ ચમટકારિક પીર છે તેવું જમાવી પુત્ર માટે બાધા રખાવી અને શ્રદ્ધા રાખવાનું કહ્યું.

થોડો વખત વીતી ગયો. બેગમને દીકરો અવતર્યો. એક વખત રાજાએ ફરી શ્રદ્ધા વિશે સવાલ ઉઠાવ્યો. ચતુર બીરબલ તેના જવાબ માટે રાજ તથા બેગમને બાધા રાખેલ પીરની જગ્યાએ લઈ ગયો. બીરબલે કૌતુક કર્યું. તેણે એક મજૂરને આ પીરની કબર ખોદી નાંખવા હૂકમ કર્યો. કબર ખોદતાં અંદરથી ગદેડાનાં હાડકાં મળી આવ્યા. રાજ શરમાઈ ગયા. બીરબલે કહ્યું કે મેં મરેલા ગદેડાને દાટીને આ જગ્યાએ કબર બનાવીને ચમટકારિક 'ગધાપીર' વિશે વાત વહેતી કરેલી, આમ બેગમને પુત્ર જન્મવાનું પરિબળ શ્રદ્ધા હતું, દેવ નહિ. આથી કહેવાય છે કે - દેવ કરતાં શ્રદ્ધા મોટી ચીજ છે. સંશય અર્થાત્ શંકા, વિનાશને નોંતરે છે અને નિશ્ચય (શ્રદ્ધા) વિજય અપાવે છે. કહેવાય છે કે : 'નિશ્ચયબુદ્ધિ વિજયન્તિ, સંશયબુદ્ધિ વિનશ્યતિ' પ્રભુપિતાના એ મહાવાક્યમાં નિશ્ચય-શ્રદ્ધા રાખો. કે - 'સફળતા આપણો જન્મસિદ્ધ અધિકાર છે.'

॥ ઓમ શાંતિ ॥

જ્યારે મળુષ્ય આ દુનિયામાંથી મોછ છોડી દે છે ત્યારે તેને એવો આનંદ મળે છે જે કદી નાશ પામતો નથી. સદા ટકે છે અને જીવનને પવિત્ર અને પલ્લુને પિય બનાવે છે. પછી તો પોતાના દેહનો પણ મોછ નહીં. કોઈપણ શરીરધારીઓમાં પણ મોછ નહીં. ફક્ત એક જ મોછ, શુદ્ધ સનેહ જે નિરાકાર પરમપિતા પરમાત્મામાં જ રહેશે. ત્યારે જીવન ઘટ્ય બનશે.

અહંભાવનો ત્યાગ - સૂક્ષ્મ તપસ્યા

બ્ર.કુ. સૂર્ય, માર્ટિન આબુ

“મારે મૈં મૈં (હું હું - અહંભાવ) કરનારી બદલીઓનું ટોળું - સમૂહ નહીં જોઈએ. મારે તો જોઈએ સિંહ અને સિંહણો. જેમની પ્રાડથી માયા મૂર્છિત થઈ જાય.” આ હતા પ્રજાપિતા બ્રહ્માના હૃદયના ઉદ્ગાર, “આપની પાસે આટલું શ્રેષ્ઠ જ્ઞાન હોવા છતાં પણ આપને ત્યાં સાધકોની ભીડ કેમ નથી ?” એવો પ્રશ્ન પિતાશ્રીને કોઈએ પૂછ્યો. ત્યારે પિતાશ્રીએ તેનો ઉપર મુજબ જવાબ આપેલો.

અહંભાવ મનુષ્યને પતનના માર્ગ લઈ જાય છે. પછી ભલે તે સાધનાનો હોય ચા લોકિક કાર્યોનો પથ હોય, પણ જો તેમાં અહંકાર અંદકાર બનીને મનુષ્યને ભટકાવી દે છે. જેનો સંપૂર્ણ બનવાનો સાચા દિલથી ઈરાદો છે તો એણે જાણી લેવું જોઈએ કે અહંભાવને ઓળખી તેનો ત્યાગ જ એને મંજિલની તરફ તીવ્રતાથી લઈ જશે. જે સર્વસ્તવનો ત્યાગ કરવા છતાં પણ અહંભાવની બેડીઓને તોડી ન શક્યા, તો સાધકની કુરબાની કમાલ કરી શકતી નથી.

તો હે રાજ્યોગના સાધકો, આપણે આપણી દિવ્યતાથી સમગ્ર વિશ્વને માયાની જળમાંથી મુક્ત કરવાનું છે. આપણો પાવન પથ અનેકો માટે માર્ગ પ્રદર્શક બનનાર છે. આપણો ત્યાગ સંસારમાં ઘેરાગ્યાનું બીજ અંકુરિત કરશે. તો એવું તો નથી બનતું કે સંપૂર્ણ સંન્યાસ પછી પણ ‘અહંભાવ’ની ડાળીમાં અટવાઈ ગયા હો. તો ચાલો, સૂક્ષ્મ ટણ્ણી રાખીને સ્વયંનું નિરીક્ષણ કરીએ. અને સૂક્ષ્મ માયાને સદા સદાને માટે વિદાય આપી દઈએ.

“હું બુદ્ધિવાન છું. હું સમર્થ છું. હું સુંદર છું. હું ધનવાન છું. હું ઈન્દ્રજાઈ છું. હું માલિક છું. આ મારી ડચુટી છે. તમે મને પૂછ્યા વગર આ સારું

કામ પણ શા માટે કર્યું ? તમારે મારું માન રાખવું જોઈએ. આ ધરનો માલિક તો હું છું.” - આ છે અહંભાવથી પીડિત મનુષ્યોના બોલ તથા એમની ભાવનાઓ. પરંતુ બુદ્ધિવાન મનુષ્યે શું એ ન વિચારવું જોઈએ કે જ્યારે તમે આ ધરા પર આવ્યા ત્યારે શરીર પણ સાથે લાવ્યા નહોતા. તમને સર્વ કંઈ અહીંથી જ મળ્યું છે. જેને તમે પોતાની કમાણી સમજુને ગર્વ કરી રહ્યા છો. તે તમારી છે જ કયાં ? આંખ બીડાઈ જતાં જ (શરીર છોડી દેતાં જ) તમે શું ફરીથી ખાલી બની જતા નથી ? તો તમને જે કંઈ મળ્યું છે તેને શા માટે સ્વ ઉપકાર તથા પર ઉપકારમાં રોકી દેતા નથી ?

અહંભાવના ત્યાગનું મહિત્વ

- અષ્ટ રત્નોનો એક આધાર અહંભાવનો ત્યાગ પણ છે.
- અહંભાવના ત્યાગથી જીવન સરળ તથા દિવ્ય બની જાય છે અને ભારેપણું સમાપ્ત થઈ જાય છે.
- અહંભાવ જ સમસ્યાઓ અને ચિંતાઓનું કારણ છે.
- ‘હું’ જશે તો બાપ (પરમપિતા પરમાત્મા) આવશે અર્થાત્ પ્રત્યક્ષતાનાં નગારાં વાગશે.
- અહંભાવને કારણે આપણામાંથી બીજાનોની ભાવનાઓ સમાપ્ત થઈ જાય છે.
- અહંભાવ છદ્દાની નિશાની છે. જ્યાં અહંભાવ છે ત્યાં વિશાળબુદ્ધ તથા વિશાળ દિલ નથી.
- અહંભાવ છશે તો આપણે સમર્પિત બુદ્ધિ નહીં બની શકીએ. ફલસ્વરંપ પરમાત્મા પિતા આપણો જેવો ઈચ્�ે તેવો ઉપયોગ નહીં કરી શકે.

ઝઘડાઓનું મૂળ - અહંભાવ

તૂટૂ મેં મેં આ પ્રસિદ્ધ શરૂણ દરેક સ્થળે ઝઘડાઓનું મૂળ છે. કાર્ય ભગવાનનું, શક્તિઓ પણ તે જ આપી રહ્યા છે, માર્ગ પણ તે જ બતાવી રહ્યા છે અને લડી રહ્યા છીએ આપણે. શા માટે ? વિચાર કરીએ.

‘બેગાની શાદી મેં અખુલા દીવાના’ વાળી કહેવત અવળી રીતે તો ચર્ચિતાર્થ થઈ રહી નથી ને? સ્વયં સર્વશક્તિવાળે આપણું ભાગ્ય ઉચ્ચા બનાવવા માટે આપણને કાર્યમાં સ્થાન આપ્યું, સહયોગી બનાવ્યા. અને આપણે ‘અહંભાવ’ને કારણે લડી ઝઘડીને શ્રેષ્ઠ કાર્યમાં અવરોધ પેદા કરીએ તો આપણે દ્વાર પર આવેલા શ્રેષ્ઠ ભાગ્યને ગુમાવી નહીં દઈએ?

તો સંગઠનમાં જ્યાં પણ પરસ્પર સંદર્ભ છે, અનું બીજ અહંભાવ છે. આપણે બીજાઓને લડાઈનું કારણ ન સમજતાં સ્વયંના અહંભાવને પકડીએ. જ્યાં સુધી તે પક્કડમાં નહીં આવે, ત્યાં સુધી ઝઘડા સમાપ્ત થશે નહીં. “મેં વધારે કામ કર્યું, તમે સારી રીતે કામ કરતા નથી.” “હું સમજદાર છું, તમે તો બુદ્ધ છો.” ... “હું ન હોત તો આ કામ પણ સફળ ન થાત.” - આ ભાવનાઓ જ ઝઘડા કરાવે છે. તો આવો, આ વર્ષમાં આ બહિભુખી વાતોને તથા લડી બુદ્ધિની માન્યતાઓને છોડીને દિવ્યતાની તરફ આગળ ધ્યેએ.

યોગમાં સૌથી મોટું વિધન - અહંભાવ

અહંભાવ જ અનેક વ્યર્થ સંકલ્પો તથા બોલનું કારણ છે અને વ્યર્થમાં રહેનારો આત્મા સર્વ સમર્થ પિતાની ચાદમાં કઈ રીતે રહી શકે ?

જો આપણે ૧૦ મિનિટ યોગ અભ્યાસ માટે બેસીએ અને પોતાના વ્યર્થ સંકલ્પોની તપાસ કરીએ, તો આપણને જણાશે કે સર્વ વ્યર્થ

સંકલ્પોનું દ્વાર અહંભાવ જ છે. આ દ્વારને બંધ કરી દઈશું તો, વ્યર્થ બંધ થઈ જશે.

સમગ્ર જીવનમાં અહંભાવને કારણે આપણા અદ્યાત્માન મનમાં વ્યર્થની એક લાંબી પહોળી જળ રેકોર્ડ કરી લીધી છે. જ્યારે આપણે એકાગ્રચિત બનીને બેસીએ છીએ તો તે છુપાયેલ વ્યર્થ પ્રકટ થવા લાગે છે અને આપણને પૂર્વકાળની અનેક સ્મૃતિઓ આવવા લાગે છે. હવે તેને શિવ પર અર્પણ કરી દઈએ. તો સ્વાભાવિક રીતે જ યોગયુક્ત સ્થિતિનો આનંદ લઈ શકીશું.

જીવનને બોજપૂર્ણ કરે છે - અહંભાવ

અહંભાવનું સ્વરૂપ અતિ સૂક્ષ્મ છે. કયારેક કયારેક તો તે બુદ્ધિવાનોની પણ સમજણમાં આવતું નથી. સૂક્ષ્મરૂપથી પોતાનું કાર્ય કરતી અહંભાવની ભાવના મનુષ્યના મનને બોજપૂર્ણ બનાવી દે છે. એની ખુશી નાટ થઈને મનમાં ચિંતાઓની ચિનગારી ઉઠવા લાગે છે. “વેપાર સારો ચાલતો નથી, હવે શું થશે ? ઘરની સમગ્ર જવાબદારી મારી, પરંતુ ધન નથી. ધણી બદનામી થશે. બાળકોનાં લગ્ન કરવાના છે, ધનનો અભાવ છે. હવે ઈજ્જત જશે. કોઈમાં કેસ ચાલી રહ્યો છે. કોણ જાણે કેમ પણ મારાં બાળકો કુસંગમાં બગડી રહ્યાં છે. એમનું ભવિષ્યમાં શું થશે?” આ સર્વ અહંભાવ દ્વારા ઉત્પન્ન ભારેપણું મનુષ્યના જીવનને સુખથી દૂર લઈ જનાર છે.

પણ એક યોગીને એ વિશ્વાસ રહેવો જોઈએ કે મારા પરમપિતા પરમાત્મા દરેક વાતમાં મારા જવાબદાર છે. કર્તવ્ય કરવું એ મારી ફરજ છે. બાકી સર્વ જવાબદારીઓ એમની જ છે. આ રીતે સમર્પિત ભાવ રાખીને જવાબદારીઓ નિભાવનારાઓનાં સર્વકાર્ય સફળ થાય છે. પરંતુ ધ્યાન એ રહેવું જોઈએ કે અહંભાવનો ત્યાગ કરીને જ્યારે આપણે છળવા બની જઈએ ત્યારે

જીવનમાં અલબેલાપણું ન આવી જાય. અહુંભાવનો ત્યાગ આપણાને યોગયુક્ત બનાવે તો આપણે શક્તિશાળી બનીને બોજ તથા ચિંતાઓથી મુક્ત જીવન જીવી શકીશું.

અહુંભાવ આવ્યો કે ગુલદસ્તો કરમાયો

‘સેવાઓ ભગવાનની અને પરેશાન આપણે’ આ જોઈને તો પરમપિતા પણ હસતા છશે. એમનાં મહાવાક્યો છે - ‘જે બાપ માલિક છે, તે તો સ્વયંને નિમિત સમજુને નિશ્ચિંત રહે છે અને જે બાળકો સેવાઓ માટે નિમિત છે, તેઓ સ્વયંને માલિક સમજુને ભારે થઈ જાય છે.’ કેવું આશ્ર્ય !

આપણે જાણીએ છીએ કે, બ્રહ્માબાબા સાકારમાં હંમેશાં જ કહેતા હતા કે કાર્ય શિવબાબાનું છે, મને શાની ચિંતા, બાપ તો સદા નિશ્ચિંત રહે છે કારણ કે જાણે છે કે સર્વ કાંઈ દ્રામા અનુસાર જ થઈ રહ્યું છે. તો જ્યારે સૃષ્ટિના માલિક અને નવી સૃષ્ટિના સર્જક બ્રહ્મ અને શિવ બંને નિશ્ચિંત છે તો આપણી ચિંતાઓનું શું મૂલ્ય !

સેવાની સફળતા કાં તો સ્વયંની શ્રેષ્ઠ સ્થિતિના પ્રભાવથી થાય છે યા ઈશ્વરીય સહયોગના આધાર પર યા વિશ્વ દ્રામામાં કોઈને સફળતાનું શ્રેષ્ઠ વરદાન પ્રાપ્ત થાય તે આધાર પર થાય છે. પરંતુ જો કોઈ માળી, બાપની ચેતન ફૂલવાડીને મહેંકતી જોઈને અહુંભાવની ભાવનામાં આવે કે મેં આ ફૂલવાડીને મહેંકાવી છે - તો તે એની ભૂલ છશે અને ફૂલ કરમાઈને ખરવા લાગશે. જો આપની ફૂલવાડી મહેંકી ઉઠી છે તો એમાં અહુંભાવના કીડાને લાગવા ન દો. એને અહુંભાવની માયાથી મુક્ત રાખો અને એની સુંદરતામાં ચાર ચાંદ લગાડવાનું શીખો. એ ચાદ રહે કે આપની ફૂલવાડીનો વિસ્તાર તો ઘણો હોય પરંતુ એનાં ફૂલ કરમાયેલાં હોય યા એમાં સુગંધી ન હોય યા પાનખર છે તો એનું કારણ આપણો અહુંભાવ છે.

જ્યાં અહું આવે ત્યાં માયા આવે

માયા બિલાડી મનને બંધ દરવાજાની બહાર બોલાવે છે. મ્યાઉં, મ્યાઉં અર્થાત્ દરવાજે ખોલો તો હું આવું અને આપ બિલાડીની ચાલાકીને ન ઓળખવાને કારણે જો દરવાજે ખોલી દો છો તો માયા પ્રવેશ કરી લે છે.

આપે સફળતાપૂર્વક કોઈ મોટું કાર્ય કર્યું અને એ ભાવ પણ રાખ્યો કે મેં કર્યું તો મનમાં અનેક કામનાઓ જન્મ લઈને આપને નબળા બનાવી દેશે. કેટલાયે મનુષ્ય આપની તરફ આકર્ષિત થશે અને આપ એના આકર્ષણમાં ખેંચાતા જશે. અહુંભાવ આવ્યો એટલે ફળ સ્વીકાર કરવા માટે તૈયાર રહેવું અને જ્યાં આપે ફળ સ્વીકાર્ય તો માયા આપની પાછળ પડી જશે.

તો ચાદ રહે સંગમયુગ પર આપણી મહાનતા ત્યાગમાં છે. કાચું ફળ સ્વીકાર કરવામાં નહીં. એટલે અહુંને મારો તો માયા સ્વાભાવિક રીતે જ મરી જશે.

અહુંભાવ છે તો દિવ્યતા નથી

પ્રત્યેક મનુષ્યને જીવનમાં કેટલીયે યોગ્યતાઓ, ગુણ યા શક્તિઓ મળેલી છે. એને ઈશ્વરીય કાર્ય યા લોકિક કાર્યમાં જોડીને એમાં વૃદ્ધિ કરવી એ બુદ્ધિવાન વ્યક્તિનું કર્તવ્ય છે. જો કોઈ મનુષ્ય પોતાની યોગ્યતાઓનો વિસ્તાર કરવાનું જ નથી જાણતો તો એની યોગ્યતાઓ એક દિવસ અવશ્ય લોપ થઈ જાય છે.

પરંતુ યોગ્યતાઓના આધાર પર સફળતા પ્રાપ્તિ પણ જો કોઈ સાધકના મનમાં સૂક્ષ્મ અંશરપમાં પણ એ ભાવના રહી કે મારી યોગ્યતાના કારણે એ સફળતા છે તો એ એની ભૂલ છશે. આવો અહુંભાવનો ભાવ રહેવાથી ધારણાઓમાં દિવ્યતા આવતી નથી. મેં પુરુષાર્થ કરીને આ ધારણાઓ બનાવી છે યા આ કલાઓ

મેળવી છે - આ ભાવ પણ સૂક્ષ્મ અહુંને જન્મ આપીને રાજ્યોગીના સંપૂર્ણતાના માર્ગમાં સૂક્ષ્મ અવરોધ બની જાય છે.

જો કોઈ શ્રેષ્ઠ સાધક, શ્રેષ્ઠ યોગી, અતીતમાં જઈને જુએ તો તે જે કંઈ બન્યો, જે પણ શ્રેષ્ઠ સ્થિતિ એણે મેળવી, જે પણ સફળતા એને સેવાના ક્ષેત્રમાં મળી તે શું ઈશ્વરીય સહ્યોગ યા ઈશ્વરીય પ્રેરણાઓ વગર સંભવ હતી. તો એનું અંતર્મન એને જવાબ આપશે કે આ માત્ર તમારી વિશેષતાઓજ નહોતી. આ કેવળ તમારી મહેનતનું જ પરિણામ નહોતું પણ ઈશ્વરીય વરદાન છે. તો પોતાની યોગ્યતાઓને ઈશ્વરીય ભેટ સમજુને ચાલીશું તો જુવનમાં દિવ્યતાનો પ્રકાશ ચમકી ઉઠશે.

પુણ્ય ફળને નષ્ટ કરે છે - અહુંભાવ

શ્રેષ્ઠ કર્મોમાં ચા પુણ્યકર્મોમાં જો કરનારના મનમાં ‘મેં કર્યું’ એવી ભાવના છે તો એનું અડદ્યું પુણ્ય નષ્ટ થઈ જાય છે. ધનનો સહ્યોગ આપીને જો કોઈ વ્યક્તિ વારંવાર સર્વની સમક્ષ પોતાના સહ્યોગનાં વખાણ કરે તો એનું સંપૂર્ણ પુણ્ય નષ્ટ થઈ જાય છે. જો કોઈ વર્ણન તો ના કરે પરંતુ મનમાં એ નશો રાખે કે મેં આટલું કર્યું તો એનું અડદ્યું પુણ્ય નષ્ટ થઈ જાય છે. જો સહ્યોગ આપીને કોઈ વ્યક્તિ સંભાનની ધરણા રાખે, તો પણ એનું પુણ્ય નષ્ટ થઈ જાય છે. ગુપ્ત સહ્યોગ આપવો, સહ્યોગ આપીને ભૂલી જવું - તેનાથી જ પુણ્યફળ પ્રાપ્ત થાય છે.

તેથી જ તો ગીતામાં કહ્યું છે કે મનુષ્ય એ કહે છે કે હું ચણ કરીશ, હું આટલાંને ભોજન કરાવીશ, હું આ આ પુણ્ય કરીશ. મેં આ શ્રેષ્ઠ કાર્યો કર્યો - આ કર્મ પણ રજોપ્રધાન કર્મ છે. કારણકે એમાં શ્રેષ્ઠ કર્મ કરનારે અહુંભાવનો ત્વાગ કર્યો નથી.

આપણે પુણ્યની પૂજી વધારવાની છે. પુણ્યનું બળ મનુષ્યને આપદારોના સમયે મદદ કરે છે. આ સર્વશ્રેષ્ઠ સંગમયુગ પર આપણને અત્યંત સોનેરી તક મળી છે જેથી આપણે જન્મ જન્મો માટે પુણ્યની મૂડી જમા કરી લઈએ. તો જે ઈશ્વરીય જ્ઞાનથી સંપન્ન બુદ્ધિવાન આત્માઓ છે એમણે જાળવું જોઈએ કે શ્રેષ્ઠ કર્મોનું તથા પુણ્ય કર્મોનું ખાતું જમા કરીને એના પર અહુંભાવની લાલશાહી નો લેપ ન કરીએ. નહીંતર આ અહુંભાવ આપણને અવશ્ય બંધનમાં બાંધશે.

આપણે પણ એ સમજી લઈએ કે આપણાં મહાન કાર્ય એટલા માટે થઈ રહ્યાં છે કે આપણી સાથે સર્વશક્તિવાન છે. જો એમની છત્રછાયા આપણા ઉપરથી દૂર થઈ જાય તો આપણે કંઈ પણ કરી ન શકીએ તથા આપણી સંપૂર્ણ કાંતિનો પણ લોપ થઈ જાય.

અહુંભાવ રાખવો એટલે સૂક્ષ્મપાપ

ઈશ્વરીય દેણમાં, ઈશ્વરીય પ્રાપ્તિઓમાં અહુંભાવ લાવવો તે સૂક્ષ્મ પાપ છે. તેનો આપનાર છે સર્વ સમર્થ અને આપણે સમજુએ કે આપણે મહેનત કરી છે. તો તે તો પારકી ચીજને પોતાની કહેવા બરાબર છે. વળી જ્યારે આપણે પોતાનું સર્વસ્વ સ્વાહા કરી ચૂક્યા તો આપણું કંઈ પણ રહ્યું છે શું ? કોઈપણ વ્યક્તિ ચા પદાર્થ સાથે આપણે મારા પણું રાખી શકીએ નહીં. જો રાખીએ છીએ તો સૂક્ષ્મ પાપ થશે અને પાપ વધતાં આપણા સર્વ પુણ્યોને ખાઈ જશે.

આપણું પોતાનું તો કંઈ પણ નથી. પરંતુ પ્રાપ્ત થયેલી ઈશ્વરીય સંપત્તિથી જો આપણે બીજાઓને સુખ આપતા નથી, ઈઝ્વા, વેર, વિરોધને કારણે, બીજાઓને ઈશ્વરીય સંપત્તિથી સહ્યોગ આપતા નથી તો, તે આપણા મહાપાપના ખાતામાં જમા થશે અને ઈશ્વરીય સંપત્તિનું સુખ

(અનુસંધાન પેજ નં. ૨૧ પર)

અમૃતધારા

રાજ્યોગિની દાઈ જાનકીજી, મુખ્ય પ્રશાસિકા

શાંતિની સ્થિતિમાં બેસીને તપાસો કે શું મારી પૂરી અનાસકત વૃત્તિ છે ? નષ્ટોમોહા સ્થિતિ છે ? નથી તો ફોલો ફાઘર (બ્રહ્માબાબાને અનુસરો) કરો. સર્વ કંઈ બાબાના હવાલે કરી દીદું, તો સલામતી છે. જે સફળ કર્યું તે ત્યાં મળશે. જો કંઈ બાકી રહી ગયું હશે, તો બુદ્ધિ એનામાં અટવાશે. આપણી પાસે કંઈપણ ના રહે. અભિનસંસ્કારના સમયે ખાલી હાથે જઈશું. ફક્ત તિલક કરીને ફૂલ ચઢાવશે, બસ ! આપણે જીવતાં જ યોગાભિનથી સંસ્કારોનું પરિવર્તન કરીને બાબાને પોતાનો સંસાર બનાવી દીધા. હવે જૂણું કંઈ પણ ના રહે. રાખ પણ ના રહે, કોઈ અસ્થિ પણ ના રહે. સૌ સમાપ્ત થઈ જાય તો કહેવાશે ઊંચ પદ મેળવ્યું. બાબા ઈરછે છે કે મારાં બાળકો ભણીને ઉત્ત્યપદ મેળવે.

કોઈપણ ગ્રહચારી (ખામી) છે તો યોગમાં ઊંઘ લાવે છે. યા સેવામાં વિદ્ધન નાંખે છે. યા કોઈ સ્વભાવ સંસ્કારને વશ થઈ જઈને ઉદાસ થઈ જાય છે. યા કોઈની સાથે મિલનસાર બનીને ચાલી શકતા નથી. ગ્રહચારી ના રહે એટલે ઈશ્વરીય મર્યાદાઓના નિયમમાં કોઈ ગરબડ ના રહે. હેરાફેરી ના હોય. દેખાડો ના હોય. સર્વાઈમાં સહેજ પણ ખામી ન રહે. તો જે કરીશું તેમાં સફળતા મળશે. વિદ્ધન તો આવશે. તે કોઈ મોટા વાત નથી. પણ અંદરની સ્થિતિ નિર્વિદ્ધ રહે. કોઈને કંઈના કહેતાં શાંતિથી બાબાની ચાદમાં રહો તો વિદ્ધન સમાપ્ત થઈ જશે. બાબા શીખવાડે છે, જે કંઈ વીતી ગયું તે સારું છે. દરેકનો પાઈ પોતાનો છે. તેથી વાતો તો થશે પણ બાબા કહે છે તમારે હસતા રહેવાનું છે. ખુશીથી સેવા કરવાની છે. એમાં કદી થાકવાનું નથી. સમગ્ર યજ્ઞની

જવાબદારી બાબા ઉપર છે. બાળકોની જવાબદારી પણ બાબા ઉપર છે. આપણે શા માટે જોઈને, વિચારીને મસ્તક ગરમ કરીએ. એની શી જરૂર છે ? હળવા રહો, નાચતા રહો, ઉડતા રહો.

કારણ કે આપણા જેવું ખુશનસીબ બીજું કોઈ નથી. આ રીતે હસતા, ગાતા, જીવતા રહો. બાકી કોઈ વાત વિચારશો નહીં, બોલશો નહીં, તો ઓકે (O.K.) રહેશો.

મનમાં અનેકાનેક ઈચ્છાઓ થવાનું કારણ કર્મન્દ્રિયો મનને કહે છે અને મન કર્મન્દ્રિયોને કહે છે. બંનેની હામાં હા થવાથી મન કર્મન્દ્રિયોનું ગુલામ બની ગયું. તો સુખ કઈ રીતે મળશે ? બાબા કહે છે, અતીન્દ્રિય સુખનો અનુભવ કરવો છે તો ભગવાન શીખવાડે છે તે તે બોલતાં શીખો. કરાવનાર બાબા જે કરાવી રહ્યા છે તે તે કરો અને પોતાની બુદ્ધિની લગામ બાબાના હાથમાં સોંપી દો, તો બાબા અંદરથી નચાવતા રહેશો. ત્યારે મનને, કર્મન્દ્રિયોને જુતવાથી અતીન્દ્રિય સુખનો અનુભવ થશે. આમ અતીન્દ્રિય સુખમાં રહેનાર આત્મા સત્ત, ચિત્ત, આનંદ સ્વરૂપ થઈ જાય છે. સ્થૂળ હીરામાં રહેગા દાગને દૂર કરી શકતા નથી તો આત્મારૂપી ચૈતન્ય હીરામાં છુપાયેલા દાગને કાઢી શકીએ છીએ.

જે પરમાત્માની શક્તિ અને પ્રેમને પોતાના જીવનનો આધાર બનાવી લે તે સમજદાર છે. અનુભવ જ આપણા જીવનનો આધાર છે. તો પહેલાં સમગ્ર જે રીતે ગયો તે ગયો પરંતુ હવે મારે

સમય બગાડવાનો નથી. હવે સમજમાં આવ્યું છે. કે બાબાના તો બની ગયા. ત્યાગ પણ થઈ ગયો. પવિત્રતાનું પાલન કરી દીધું. બ્રહ્માકુમાર બ્રહ્માકુમારી કોને કહેવાય છે. તે પણ સમજાઈ ગયું. પરંતુ એમાં પણ નંબર વન (પ્રથમ) બી.કે. બનવાનું છે. એવો પુરુષાર્થ હોય. બાબાએ કહ્યું છે. ત્રિકાળદર્શી બની જાઓ. કાલના દર્શી, સવારના દર્શી, સાંજના દર્શી નહીં, ત્રિકાળ દર્શી. વીતેલી વાતોનું ચિંતન ના કરો. મનપસંદ નહીં, પ્રભુ પસંદ કરો. પ્રભુપસંદ કરશો, તો આપને પણ સારું વિશ્વને પણ સારું.

અંતિમ જન્મમાં પણ ઈશ્વર જ કરે છે. સદાએ ખ્યાલ રહે છે મને કોઈ મનુષ્યથી નથી મળતું. આપનાર ઈશ્વર બેઠો છે. જેને આપનાર દાતા સ્વયં ભગવાન છે તે માગનાર કદી બની શકે નહીં. તે દાતા છે. ભાગ્યવિધાતા મારા બ્રહ્મા બાબા, વરદાતા શિવ ભોલાનાથ છે. દીદીની વાત સાંભળી. ‘હવે ઘેર (પરમધામ) જવાનું છે.’ દાદી કહેતાં, ‘કર્મતીત બનવું છે.’ મમ્મા કહેતાં,

‘અત્યારે જ કરી લો ને.’ મમ્મા, દીદી, દાદીનો અમૃતવેળાનો સમય ઘણો પાક્કો હતો. અત્યારે જ્યાં છે ત્યાં અમૃતવેળા કરી રહ્યાં છે. અમૃતવેળાનું બહુ જ મહિંતા છે. જે બોજપૂર્ણ હશે એનો અમૃતવેળા કચારેક કેવો, કચારેક એવો હશે. કામચલાઉ બેસીને ઝોકાં ખાઈને સૂઈ જશે. થોડું પોતાના ઉપર દ્વારાન આપો, તો સંગમયુગ ઘણો મહાન ચુગ છે. મન શાંત થઈ ગયું, બુદ્ધિ શ્રેષ્ઠ થઈ ગઈ. તો સંસ્કાર બદલાઈ ગયા. રાવણ હવે કંઈ પણ કરી ના શકે. બુદ્ધિમાનોની બુદ્ધિ બાબા પોતાનું કામ કરાવવા માટે કહે છે બાળકો, માત્ર જ્યારા અને જ્યારા રહો. ભગવાનની ઘણી સારી કંપની છે. નિયત અંદરથી સાફ છે. નિઃસ્વાર્થ ભાવ છે તો જે સંકલ્પ કરશો, તે થઈ જશે. અહીં આપણે માત્ર ખાવા-પીવા માટે નથી બેઠા. ખાઈએ છીએ તે પણ એવી અવસ્થા બનાવવા માટે. ખાવાનું પહેરવાનું એવું મળી રહ્યું છે જેથી બુદ્ધિ બીજે કચાંય જતી નથી.

॥ ઓમ શાંતિ ॥

(પેજ નં. ૧૮નું અનુસંધાન)

આપણને પ્રાપ્ત થશે નહીં. એટલે આપણે એ ન ભૂલીએ કે ઈશ્વરીય ખજાના બીજાઓને સુખ આપવા માટે છે માત્ર એકઠા કરવા માટે યા સ્વયંના સુખો માટે જ નથી.

આ મહિંતપૂર્ણ કાળમાં સ્વયંને દિવ્ય બનાવવા, સૂક્ષ્મ બંધનોને કાપવા તથા નિર્વિદ્ધ બનીને ચાલતું આપણું લક્ષ્ય છે. તો યોગ તપસ્યાની સાથે સાથે અહુંભાવના ત્યાગની સૂક્ષ્મ તપસ્યા પણ આપણે કરવાની છે. એવું ન બને કે આપણે મહાનયોગી તો બની ગયા. પરંતુ અહુંભાવનો ત્યાગ ન કરી શકીએ. તેનાથી

આપણી તપસ્યાનું બળ નષ્ટ થતું રહેશે. એ વાતની જરૂર છે કે આપણને એ અનુભવચુક્ત વિશ્વાસ હોય કે કરનકરાવનછાર બાપ આપણને નિમિત્ત બનાવીને સર્વ કાંઈ કરાવી રહ્યાં છે. આપણે આ જીવનમાં પુરુષાર્થ કરીને જે કંઈ પણ પ્રાપ્ત કર્યું છે તે ઈશ્વરીય દેણ છે અને સર્વશક્તિમાન બાપ પ્રત્યેક વાતમાં જવાબદાર છે. તો આવો, અહુંભાવને ઓળખીએ અને તેનાથી મુક્ત. થઈને બુદ્ધિને દિવ્ય કરીએ. સંગઠનને સશક્ત બનાવીએ અને સ્વયંમાં પુણ્યકર્મનું બળ ભરીએ..... ॥ ઓમશાંતિ ॥

ધીરજ રાખો, હિંમત ના છોડો

બ્ર.કુ. રમેશ સિંહાનિયા, અમદાવાદ.

હું ધાણા સમયથી હરકાણ વિચારોમાં ખોવાયેલો રહું છું - કે હું કોણ છું ? પણ અડદા રસ્તે જઈ પાછો મૂળ સ્થિતિ પર આવી જાઉં છું. તેનું કારણ છે મનની ચંચળતા. મનની ગતિ એટલી તેજ છે કે હું સૂક્ષ્મતાથી આજ સુધી ચિંતન કરી શક્યો નથી. પરેશાની એક હોય તો ઠીક પણ અહીં તો કેટલીયે મુંજુવણો છે. પહેલી સમસ્યા એ કે ધન કઈ રીતે કમાઉં ? બીજી જીવનમાં આગળ કઈ રીતે વધું ? શિવબાબાની ફૂપાથી મને જ્ઞાનામૃત પણ્ણિકા તથા ઓમશાંતિ મીડિયા દ્વારા અનેક નવા નવા અનુભવો મળ્યા. છેલ્લાં છ માસથી હું એવી પરિસ્થિતિમાં હતો કે જેનું વર્ણન કરતાં મને શરમ આવે છે મનને ઠોકર લાગે છે. એમ સમલો કે સર્વ કાંઈ શૂન્ય હતું. પણ કહેવાય છે કે રાત હશે, તો સવાર થશે. સૂરજ ઉગશે, તો પ્રકાશ પણ થશે. બધાના બધા દિવસો એકસરખા રહેતા નથી. ધીરજ રાખો. હિંમત છોડો નહીં. હિંમતનો જ એક માત્ર સહારો છે. હાલમાં જ મને દૃઢ સંકલ્પ આવ્યો છે. શિવબાબાએ અનુભવોનો એટલો ભંડાર ભરી દીધો છે કે તેની કોઈ સીમા નહીં. એટલો ખુશ છું, એટલી પ્રસન્નતા છે કે જેનું વર્ણન થઈ ના શકે.

સેવાથી કદી ભાગો નહીં

આ દેણ છે બ્રહ્માકુમારી સંસ્થાની માસિક પણ્ણિકાની. એના સરળ શાણ્ણોની અને એના પસંદકર્તાઓની. મને આ પણ્ણિકા દ્વારા નવા નવા અનુભવો મળ્યા. ખાસ અનુભવ એ મળ્યો કે આ જીવન પાણીના પરપોટા જેવું છે. આ પરપોટો ક્યારે ફૂટી જાય તે કંઈ કહેવાય નહીં. આપણે આ વાતોને હંમેશાં જીવનમાં અપનાવવી પડશે. પ્રેમ આપો. પ્રસન્નતાને વેરો. માતા-પિતા, ગુરુના

આશીર્વાદ લો. લોકોમાં અનુભવની સુગંધ ફેલાવો. સેવામાં પાછા ના પડે. ભોજનને પ્રસાદના રૂપમાં ધીરે ધીરે ખાઓ. અપમાન ના કરો. મનની ઈચ્છા પડે તે વિચાર ના કરો. અંધારાથી ડરો નહીં. સર્વ કાર્યો કરો પણ ફળ તો કર્મ અનુસાર જ મળશે. મૃત્યુ નક્કી છે. મારે સારું જ કરવું છે. તેનું હર પળે દ્યાન આપો. આ સર્વ માત્ર શિવબાબા જ આપી શકે છે. જ્યારે ક્યારેય મનમાં દુઃખ ઉત્પણ્ણ થાય, તો ઉપરોક્ત વાતોનું મનમાં પુનરાવર્તન કરો. મન શાંત થશે જ.

શિવબાબા માત્ર આપણને આપે જ છે.

પરમાત્મા જે કંઈ કરે છે તે સારું જ કરે છે. માનવ તું પરિવર્તનથી શા માટે ડરે છે. કંઈક મેળવીને કંઈક વહેંચો. દાતાએ સર્વને ઘણું બધું આપ્યું છે. બાબા આપણને બદલવા ઇચ્છે છે. એમને પોતાના માટે કંઈ જરૂર નથી. બાબા ઇચ્છે છે કે સંપૂર્ણ સંસાર સુખમય બને. સર્વ બાળકો જ્ઞાન મેળવે. આજથી, અત્યારે, આ ક્ષણથી પ્રયાસ કરીએ. એક બીજ વાવીએ. જે વૃક્ષ બનીને સૌને શીતળ છાયા આપે. પરમાત્માને સાથે રાખીને, પ્રસન્નતાથી આ સંકલ્પ લઈએ. એ સમય આવશે. જ્યારે આપના ચાહેરા ઉપર પ્રસન્નતા આવશે. જ્યારે આપ દર્પણમાં જોશો તો મનથી ખુશ થશો. સૌથી પહેલાં બ્રહ્માકુમારી સંસ્થાનો આભાર માનશે. સંસ્થા વિશ્વમાં સુંદર સુંદર કાર્યક્રમો કરે છે. હું સૌનો દિલથી આભારી છું.

જે એકદું કર્યું છે, તેને વહેંચો

મને જે શિવબાબાની ફૂપા, આશીર્વાદ મળ્યા ના હોત તો સો ટકા એ વાત સત્ય છે કે આજ રોડ ઉપર ઊભો રહીને ભીખ માંગતો હોત. કારણકે કોઈ મદદગાર જ નહીંતું. સંબંધીઓ,

સગાં, મિત્ર સૌ. કિનારા પર ઉભો રાખીને ચાલ્યાં ગયાં હતાં. મને પણ શરમ આવતી હતી કે ખરેખર હું આટલી નીચી કક્ષાએ આવી. ગયો છું. પણ વાસ્તવિકતાની જ્ઞાન દ્વારા સાચી સમજ મળી. આપણે જે જ્ઞાન મેળવીએ છીએ તે જ લખી શકીએ છીએ. જીવનમાં જ્ઞાનમૃત મેળવવું છે તો પહેલાં જે મનમાં એકનું કર્યું છે એને બહાર વહેંચો. તો જ જ્ઞાનનો પ્રકાશ અંદર સમાશે. અદ્યયનથી જ જ્ઞાનમાં વૃદ્ધિ થશે. મધુરવાણીથી જ્ઞાન વધશે. હું હું કરનારાઓને એક દિવસ છુપાઈને રડવું પડશે. પોતાના મનના હું પણાને સળગાવી દો તો જીવન પ્રકાશમય બની જશે. આ સર્વશ્રેષ્ઠ જીવન જીવવાની શૈલી છે.

જ્ઞાનમૃતથી શું મેળવ્યું ?

- (૧) શિવબાબાની સેવાની તક.
- (૨) ભૂતકાળને ભૂલી જવો.
- (૩) વર્તમાનમાં જીવવું.
- (૪) જેટલું મેળવ્યું છે, તેનાથી અધિક વહેંચવું.
- (૫) પ્રસંન્નતાથી જીવવું અને પ્રસંન્નતા વહેંચવી.
- (૬) દર સવારે એક નવો વિચાર શોધવો.
- (૭) જ્ઞાન કદી સમાપ્ત થયું નથી કે થવાનું નથી. ઈશ્વરની આ એક એવી ભેટ છે જે પરમાત્માની નજીક લઈ જાય છે.
- (૮) સારા સંસ્કાર.
- (૯) દર સંકલ્પ
- (૧૦) ઈશ્વરીય શક્તિ તથા આશીર્વાદનાં કિરણોનો ઉદય
- (૧૧) હું પણ અને નિરાશાના શબ્દોને ચોકડી મારો.
- (૧૨) જે આજ સુધી કર્યું નથી, એને આજથી શરૂ કરો.

જ્ઞાન ઈશ્વરની દેણ છે.

મને જ્ઞાનમૃતથી જે મળ્યું છે તે બીજે કચ્ચાંયથી મળ્યું નથી. જ્ઞાનમૃત શર્ષ ઘણો શક્તિશાળી છે. સંપૂર્ણ વિશ્વ બદલાય, સૌના દિલ પ્રસંન્નતાથી ભરપૂર બને. આખુની ધરતીનો અનુભવ નિરાળો છે. જે મીઠું ફળ આપે છે. દુન્યાવી મિઠાઈઓનો સ્વાદ અલ્યકાલીન છે પણ આખુમાં જે જ્ઞાનની મીઠાશ છે તે બીજે કચ્ચાંય

નથી. આ મારો અનુભવ છે. મારા જ્ઞાનમાં વૃદ્ધિ થઈ તે ઈશ્વરની દેણ છે. પરમાત્મા એટલા દયાળું છે કે તેઓ આપણાને કહે છે જ્ઞાન મેળવવું છે તો બ્રહ્માકુમારીજ સંસ્થામાં જોડાઈ જાઓ. મારી પાસે જે જ્ઞાન છે તે પરમાત્માનું છે. મારું નથી. હું મુસાફર છું. દરેક સ્ટેશન પર જઈ આ જ્ઞાન વહેંચવા માંગું છું.

હું હું થી મળે છે દુઃખ

કેટલાક લોકો એવા છે જેમની પાસે ધન છે, મિત્ર છે, પરિવાર છે, સર્વ કાંઈ છે. પ્રસિદ્ધ પણ છે છતાં સુખ નથી. સારી રીતે ઊંઘી શકતા નથી. કેમ? મનુષ્યના જીવનની આ સૌથી મોટી ભૂલ છે. આપણે જન્મ લીધો. શિક્ષણ મેળવ્યું. લગ્ન કર્યાં, બાળકો થયાં. ધન મેળવવા કેટલાંચે કાર્યો કર્યાં. પણ સર્વ વ્યર્થ છે. પપ વર્ષના જીવનમાં મેં પ્ર૫૦૦ ભૂલો કરી હશે જેનું મેં લીસ્ટ બનાવ્યું નથી. આપણા મનના કમ્પ્યુટરમાં એક જ લીસ્ટ છે આ મેં કર્યું. મેં એને મદદ કરી. એણે મારી સાથે આમ કેમ કર્યું? હું પરિવારની પાલના કરું છું. દરેક જગાએ હું હું - અહેંભાવ જોવા મળે છે. એને છોડી દો. અહેંભાવના ત્યાગથી જ્ઞાનની ખુશ્ય માણી શકીશું.

॥ ઓમશાંતિ ॥

મીઠાં બાળકો, ‘જેવી રીતે કોઈ પોતાની કાર કે વાહનને જ્યાં ઈછે, જ્યારે ઈછે ત્યારે રોકી શકે છે તેવી રીતે પોતાની દરેક કર્મન્દ્રિયોને જ્યાં અને જ્યારે લગાવવા માગો. ત્યાં લગાવી શકો તેને કહેવાય એવરેડી અથવા તીવ્ર પુરુષાર્થી.’’

ચુવા વિભાગ

ચુવા શોર્શ શિવ !

બ્ર.કુ. વિવેકાનંદ, મહાદેવનગર, અમદાવાદ

ગતાંકમાં આપણે નિશ્ચયબુદ્ધિ વિજયંતિ સૂત્ર માટે પરમાત્મા અને સ્વયંમાં નિશ્ચયની ચર્ચા કરી હતી કે પરમાત્મામાં નિશ્ચય અને આધ્યાત્મિકતા બંને એકબીજાના પરચિ છે તેમજ પરમાત્મામાં નિશ્ચય એ જીવનને સફળ બનાવવાનું સર્વશ્રેષ્ઠ સાધન છે. બીજું સ્વયંમાં નિશ્ચય એ રાજ્યાની તેમજ ધર્મ સ્થાપના માટેનું સાધન છે. તેથી જ બાબા નંબરવાર પુરુષાર્થ અનુસાર શાબ્દોનો ઉપયોગ કરે છે.

ભાગ ઉપર નિશ્ચય

પુરુષોત્તમ સંગમયુગને સમજવા માટેની દિવ્ય બુદ્ધિ સૌ કોઈને પ્રાપ્ત થતી નથી. સંગમયુગમાં પ્રાપ્ત અલોકિક બ્રાહ્મણ જીવન અતિ દુર્લભ છે. તે કોટોમાં કોઈને કોઈમાંથી પણ કોઈને જ, આંગળીના વેઢે ગણી શકાય. તેઓને પ્રાપ્ત થાય છે. આ દિવ્ય જન્મની પ્રાપ્તિ જ આપણું સૌભાગ્ય છે. આ જીવનમાં જ તન-મન-ધન, મનવચન-કર્મ, શ્વાસ-સંકલ્પ-શક્તિનો ઉપયોગ કર્યાં કરવો ? કેટલો કરવો ? અને કેવી રીતે કરવો ? અનું સદ્ગ્નાન આપણાને પ્રાપ્ત થાય છે. વર્તમાન સમયે મળેલા ભાગને ચથાર્થ રીતે સમજુને કાર્યમાં લગાડવાથી ભવિષ્ય ખૂબ જ ઉજ્જવળ રહેશે. પરંતુ ઘણી વાર આપણે વર્તમાન સંજોગ, સાથી, સગા, પરિવાર, પરિસ્થિતિ, આર્થિક પાસું, પદ-પ્રતિષ્ઠા, જોબ, અધિકાર, જન્મ, જતિ, અનુકૂળતા-પ્રતિકૂળતા વગેરે અનેક પાસાંઓને જોઈએ છીએ. વળી બીજાની સાથે સરખામણી કરીએ છીએ. લોકિકમાં કહેવત છે કે બીજાના ભાણાનો લાકુ આપણાને મોટો લાગે છે તેવી

પરિસ્થિતિ સર્જય છે. પરિણામત : વ્યર્થ વાતો, વ્યર્થ સંકલ્પ, સમય કે શક્તિને વેડફીને પુરુષાર્થ કરવાને બદલે ચિંતા કરીએ છીએ. ડ્રામાને દોષ આપીએ છીએ. ભાગને કૂટીએ છીએ. વાસ્તવમાં એક વાત તો સ્પષ્ટ છે કે દરેકની જે કાંઈ પરિસ્થિતિ છે તે પરિવર્તનશીલ અને હિસાબ-કિતાબને આધીન છે.

બાબા કહે છે કે પરિસ્થિતિ કેટલી અનુકૂળ કે પ્રતિકૂળ છે એનું મહત્વ નથી પરંતુ તમારી સ્વસ્થિતિ કેટલી શક્તિશાળી છે તેનું મહત્વ વધારે છે. કમળ ખીલ્યું છે કે કેમ એનું મહત્વ છે નહીં કે કાદવમાં ખીલ્યું છે કે સરોવરમાં ! એટલે જ કમળ પુષ્પ સમાન શાબ્દનો પ્રયોગ બાબાએ કર્યો છે. માટે આપણે ભવિષ્યની ચિંતા કરવા કરતાં ભાગને સાથી બનાવી એનો સદ્ગુપ્યોગ કેવી રીતે કરી શકાય એ ચિંતન હારા નિશ્ચિંત બનવું જોઈએ. કારણ આપણું ભાગ બનાવવાવાળા કોઈ દેહધારી સાધુ-સંત, જ્યોતિષી-મહાત્મા, ધર્મત્મા કે પુણ્યાત્મા નથી પરંતુ સ્વયં ભાગ વિદ્યાતા પરમાત્મા છે. સ્વયં પરમાત્માએ કહ્યું છે કે આપણે જ ર૧ જન્મ માટે સુખ-શાંતિ અને સમૃદ્ધિના અધિકારી હતાં, છીએ અને રહીશું.

હ્લાલા ભાઈ-બહેનો, બાબાએ ચચ્છમાં અનેક સેમ્પલ રાખ્યા છે, મોડેલ રાખ્યા છે કે જેમની હિસ્ટ્રી સાંભળ્યા પછી એવું જ લાગશે કે નથિંગ દ્રા ઇશ્પોસિબલ... માટે આપણે આપણા ભાગ ઉપર સંપૂર્ણ નિશ્ચય રાખી બાબાના સેવાસાથી બનવું જોઈએ તથા લક્ષ્ય અને લક્ષ્યા વચ્ચે અંતરને ઘટાડી સંપૂર્ણતાનો અનુભવ કરવો જોઈએ.

દ્રામામાં નિશ્ચય

આપણે ઘણી બધી જગ્યાએ દીવાલોને સુશોભિત કરતું ગીતા સારનું કેલેન્ડર જોયું હશે. ‘જો હુઅા અરણા હુઅા, જો હો રહા હૈ અરણા હો રહા હૈ ઔર જો હોને વાળા હૈ વહ ભી અરણા હોગા..’ વગેરે.... ભક્તિમાર્ગમાં ભક્તોએ આવા સુવિચારોથી નિશ્ચિંતતાનો અનુભવ કર્યો છે, તો શું જ્ઞાનની સ્પષ્ટતાથી આપણે નિશ્ચિંત બની ન શકીએ ? દ્રામાનું સંપૂર્ણ જ્ઞાન આપણી પાસે હોવા છતાં આપણે જાણતા અજાણતા સંશયને સ્થાન આપી દેતા હોય છે અને વાહ-વાહ ની જગ્યાએ હાય-હાય કે હાય-હાય શાઢો ઉત્સારવા લાગીએ છીએ. આમ કર્યું હોત તો કેટલું સાદું થાત, એમણે તો આમ કરવું જોઈતું ન હતું, ના હોય ! એવું પણ થાય છે !, ખરેખર, આમ તો એ ખોટું જ કહેવાય, ખબર નહીં દ્રામામાં શું હશે ?, મેં કહું હતું ને કે તેઓ મને મોકલશે જ નહીં, મને ખબર હતી કે મને ચાંસ નહીં જ મળે-જેવા સંશય, આશ્વર્ય કે પ્રશ્નાર્થવાળા અનેક શાઢો મોટાભાગે આપણા મુખમાંથી સરી પડતા હોય છે. વાસ્તવમાં દ્રામા એટલે કે સૃષ્ટિચક માટે શિવ પરમાત્માએ કહું છે કે દ્રામાના બંધનમાં પરમાત્મા સહિત સર્વ આત્માઓ બંધાયેલા છે. એ બંધનમાંથી કોઈ પણ છૂટવાના નથી. વળી દ્રામાની ભાવિ સુનિશ્ચિત છે, કલ્યાણકારી છે, ન્યાયકારી અને ચોક્કસ છે. સૌનું ભલું અને સૌને ન્યાય દ્રામાની એ વિશિષ્ટતા છે. માટે જ દ્રામામાં નિશ્ચય રાખવો એમાં જ આપણું કલ્યાણ છે. આ નિશ્ચય માન-અપમાન, નિંદા-સ્તુતિ, સુખ-દુઃખમાં મનને વિચલિત થતાં અટકાવે છે. પ્રશ્નોથી પાર પ્રસન્નચિત્ત અવસ્થાની અનુભૂતિ થવા લાગે છે. આ નિશ્ચય સમસ્યા, વિદ્ધનો કે પરિસ્થિતિમાંથી બહાર કાઢી વિજયને સમીપ લાવે છે, સમાધાન શોધવા માર્ગદર્શક બની રહે છે, સ્વસ્થિતિને સમર્થ

બનાવી અનેકોને પ્રેરણા આપી શકાય છે. સાક્ષીભાવ વિકાસ પામે છે.

માયા રાવણમાં નિશ્ચય

આ શીર્ષકને વાંચતા આપના મનમાં હાસ્ય ઉદ્ભવવા જઈ રહ્યું હશે. માયા-રાવણમાં નિશ્ચય ? એ વળી શું ? માયા-રાવણમાં નિશ્ચય રાખવાનો ? માયા-રાવણમાં નિશ્ચયનો મારો ભાવ એ છે કે માયા-રાવણ કોઈ શરીરધારી વ્યક્તિ નથી કે નથી કોઈ હસ્તી. માયા-રાવણ કોઈ વ્યક્તિ વિશેષ નથી કે જે કોઈ અસ્તિત્વ ધરાવે છે એ વાતમાં નિશ્ચય. માયા-રાવણ એ આપણાં જ જૂના સ્વભાવ-સંસ્કારો છે જે માત્ર ને માત્ર દુઃખ આપે છે, જે આપણી અધોગતિ કરાવે છે, અથવા આપણા ઉજ્જ્વલિના. માર્ગમાં વિધન ઉભા કરે છે. એવા આપણાં કુસંસ્કારો કે જે આપણને શ્રીમતના વિરુદ્ધમાં જવા પ્રેરે છે અથવા એવા વિકારજનીત સ્વભાવ કે જે આપણને શ્રીમત પર ચોકસાઈ પૂર્ણ ચાલવા માટે અવરોધ ઉભા કરે છે. ઘડી-ઘડી આપણને ભૂલને પાત્ર જનાવે છે એ વાતનો નિશ્ચય ! માયા-રાવણ માટે એ નિશ્ચય રાખવાનો છે કે માયા-રાવણ આદિ-અનાદિ નથી પરંતુ એની પ્રવેશતા દ્વારથી થઈ છે. ધીરે-ધીરે તે કળિયુગના અંત સુધી સર્વવ્યાપી થઈ ગયો છે. જ્યાં જોઈએ ત્યાં માયા-રાવણનો જ પ્રભાવ જોવા મળે છે. આ દુનિયામાં કોઈપણ પુણ્યાત્મા હોઈ ન શકે. દરેકમાં કોઈ ન કોઈ ખામી છે, અવગુણો છે. આવા પ્રકારનો નિશ્ચય રાખવાથી મન વિચલિત થવાના બદલે ક્ષમાભાવ, રહેમભાવ પેદા કરશે. દરેક માટે દર્યાની ભાવના, શુભભાવના-શુભકામના જાગૃત થશે. કોઈથી કિનારો કરવાના બદલે તેને સહયોગ આપવાનું મન થશે. તેને આગળ વધારવાનું મન થશે. કોઈને દોષ આપવાના બદલે પોતાની જાતને પરિવર્તન કરવા માટે પ્રેરણા મળશે.

(અનુસંધાન પેજ નં. ૨૮ પર)

ઉમંગ ઉત્સાહ એજ સાચો ઉત્સવ

બી.કે. ગોદાવરીબેન, મુલુંદ, મુંબઈ

ઉમંગ ઉત્સાહ મનુષ્ય જીવનનાં અંગો છે. જ્યાં ઉમંગ ઉત્સાહ નથી એની ખરેખર જિંદગી નિર્જીવ છે. એને પોતાને પણ જીવન જીવવામાં આનંદ આવતો નથી. ભલે ભાગ્ય સારું હોય પરંતુ નિરૂત્સાહી મન હંમેશા ઉદાસ રહે છે. એના ચહેરા પરની રેખાઓ પહાડ સમાન દુઃખ પ્રદર્શિત કરતી હોય છે, ઘણી વખત ઉમંગ ઉત્સાહના પ્રસંગો એનું ખુશીભેર સ્વાગત કરતાં હોય છે, આનંદ વિભોર કરવા મથ્યે છે પરંતુ એનું ઉદાસ મન અથવા પૂર્વ કર્મ એને પ્રસંજ ચિત્ત અથવા હર્ષિતમુખ રહેવા દેતા નથી. એના હૃદયમાં આગળ આવવા માટે ઉમંગ હોવા છતાં એ ઉત્સાહી બની શકતો નથી. અને એના મુખમાંથી શબ્દો સરી પડે છે કે આ જીવન જ નક્કામું છે. એક દિવસ મરવાનું તો છે જ પછી શા માટે આ બધી મગજમારી કરવી ? હાડમારી વેઠવી ? તડામારી કરવી ? જાનમારી કરવી ? સંસારમાં શું સાર છે ? બસ જ્યાં જુઓ ત્યાં અનીતિની બોલબાલા છે. ખોટા તરે છે. સાચાં દૂબે છે. આ સમયની પરિસ્થિતિઓથી મન હવે બેચેન બની ગયું છે.

સગાઓમાં સ્વાર્થ દેખાય, પડોશીઓમાં પરચિંતન, પરનિંદા દેખાય, રાજનીતિમાં રમત દેખાય, સમાજનીતિમાં શોષણ દેખાય, ધર્મનીતિમાં ટોંગ દેખાય, સંબંધોમાં સંદ્વયવહાર નહીં. વિકટ પરિસ્થિતિઓની પાર નહીં ને એમાં આપણો કંઈ ઉદ્ધાર નહીં એવું વિચારી મન નિરર્થક વિચારોના વાયરામાં ઝોલા ખાતું થઈ જાય છે અને ઉદાસીનતાની લહેરો એને ઉમંગ ઉત્સાહથી. વંચિત કરી નાંખે છે. ત્યારે મનસુખભાઈ મનનાં સુખથી વંચિત થઈ જાય છે.

જ્યારે લોકોને આવી પરિસ્થિતિઓને

આધીન થતાં જોઈએ છીએ ત્યારે ખ્યાલ આવે છે. કે એવાં કારણો છે કે જે મનુષ્યના મનને ઉમંગ ઉત્સાહ જેવા ખજાનાથી વંચિત કરી દે છે. અને એની કંઈ વાતોને યાદ કરવાથી ઉમંગ ઉત્સાહ જળવાઈ રહે.

પહેલું કારણ - ચંચળ મન. જેનું મન સ્થિર નથી હોતું એને હરદાડી હરપળ જીવનમાં કસોટી દેખાતી હોય છે. એનાં મનમાં અધીર્યતા હોવાનાં કારણો એ પોતાના માટે કે અન્ય માટે કદી સારા વિચારો કરી શકતો નથી. એને એમ જ થાય છે કે મારા બધાં દુઃખનો જ છે. મારા માટે કોઈને પ્રેમ નથી. હું આટાટલું કરું છું છતાંયે મને યશ નથી. આ ગાંડાલાલ ઘેલાભાઈ કડવું બોલે તો પણ મીઠા લાગે અને હું દિલથી બધાંનું સારું દરછું, તો તે મને બધાં ખરાબ જ કહેતાં હોય છે. મારાં નસીબ જ એવા છે. ન જાણો કચા ભવે કેવાં કર્મ કર્યા છે કે મને શાંતિ જ નથી. આવા પ્રકારનાં અનેક વિચારોથી એનું મન હલચલમાં અસ્વસ્થ રહેતું હોવાથી એને કોઈપણ કાર્ય કરવામાં ઉત્સાહ કે ઉમંગ આવતો નથી. પડી ભાંગવાનો અનુભવ કરે છે. ચંચળ મન એને ચલાયમાન કરતું રહે છે. એટલે પરમપિતા શિવપરમાત્મા કહે છે કે બાળકો ચંચળતાને છોડી અચળ અડોલ બનો. આવી નાની નાની વાતોમાં સમયને શક્કિત ન ગુમાવો. સદા ચાદ રાખો આ મન મારું નથી. પ્રભુનું છે એને મુજ પરમાત્મામાં જોડી ધો તો તમે સંકટોથી દૂર થઈ જશો. તમારાં જીવનની જવાબદારી મને સોંપી ધો તમે સ્વસ્થ રહો. નિશ્ચિંત રહો. ઉપરામ રહો તો મન પ્રસંજનતાનો અનુભવ કરશો. એક નવો ઉમંગ ઉત્સાહ જાગ્રત થશે.

બીજું કારણ - સંદેહ, ધારી વખત એવું જોવા મળે છે કે મનુષ્યને બીજામાં વિશ્વાસ આવે. પરંતુ પોતાનામાં જ સંદેહ કરતો હોય છે કે હું કરું છું તે બરોબર નહીં હોય તો ! કોઈ કંઈ કહેશે તો ! જો હું આધ્યાત્મિક ક્ષેત્રમાં આગળ વધીશ તો લોકો મને કંઈ કહેશે તો ? આત્માને કોણે જોયો છે ? પરમાત્માને ઓળખવા કંઈ માસીનું ઘર થોડું જ છે. સ્વર્ગ છે કે નહીં એની શું ખાત્રી ? એ આવશે કે નહીં આવે ? કળિયુગ તો ચાલીસહજાર વર્ષ ચાલવાનો તેમાં આપણું શું થવાનું છે. બ્રહ્માકુમારીઓ કહે છે કે ભગવાન આવી ચૂક્યા છે. પ્રભાપિતા બ્રહ્માબાબાના તનમાં એને ૭૮ વર્ષ થયાં. એનું પુફ શું ? મને તો કશી સમજણ પડતી નથી. આવા પ્રકારનાં અસંખ્ય શંકાશીલ વિચારોથી એ હતાશાનો અનુભવ કરતો હોય છે. એનાં જીવનમાં ઉમંગ ઉત્સાહનું કિરણ ફૂટતું જ નથી.

જેથી પરમાત્મા કહે છે કે હે આત્માઓ ! તમે પોતાનામાં વિશ્વાસ રાખો કે હું આ જડ દેહ નથી. હું એક ચૈતન્ય મન બુદ્ધિ સંસ્કારોનો બનેલો આત્મા છું. જો આ શરીરમાં ચૈતન્ય શક્તિ સ્વરૂપ આત્મા ન હોય તો આ જડ શરીર શું કરી શકવાનું હતું. આંખો જોઈ શકશો ? કાન સાંભળી શકશો ? મોદું બોલી શકશો ? હાથપગ ચાલી શકશો ? તો વિચારો જેમ આત્મા સત્ય છે ચૈતન્ય છે આનંદ સ્વરૂપ છે. તેમ પરમાત્મા પિતા પણ સત્યિત આનંદ સ્વરૂપ છે. એમાં કશો શક નથી. આ સૃષ્ટિનું ચક પણ અનાદિ છે. તમારે ફરી ફરી સંસારમાં આવવું પડશો. પાઈ બજાવવો પડશો. તો તમે નારાજ ન થાઓ. ખુશી ખુશીમાં જીવો. ખુશીથી શ્રેષ્ઠ કર્મ કરો તો તમને કહિએ નિરાશા હાથ નહીં લગાડે. તમે હંમેશાં ગોકુળગામની જેમ ઉત્સાહી રહેશો. ઉમંગનાં તરંગોમાં નાચશો.

બીજું કારણ - મોહ. મોહવશ માનવ કદીએ

સંતુષ્ટતાનો અનુભવ કરતો નથી. મોહ એક જાળ છે. કરોડિયાની જેમ પોતે જ ફેલાવી એમાં પોતે જ ફસાઈ જાય છે. દુઃખનાં કડવા ઘૂંઠા પીતો હોય છે. છતાંએ મારું મારું કહેવાનું છોડતો નથી. જેને એ પોતાનાં માને છે એ તેને ધૂતકારતાં હોય છે. પોતે અનુભવ પણ કરતો હોય છે કે આ તન મન ધન સર્વર્ષ લૂંટાવવા છતાં મને શું મળ્યું ? મારા જીવનમાં ખુશી ઉમંગ ઉત્સાહ જેવી કશી ચીજ જ નથી. ઉદાસીનતા એના જીવનને ઘેરી લે છે છતાં એ તો મોહનો કીડો બની મોહપાશમાં લપેટાઈ જીવનને નાષ્ટ કરી દે છે. જીવનનો અણામોલ ખજાનો ઉમંગ ઉત્સાહને ખોઈ નાખે છે. જેથી પરમાત્મા પિતા કહે છે કે હે બાળકો ! મોહને નાષ્ટ કરી મોહજુત બનો. વિચારો આ સંસારમાં ન કોઈ સાથે આવ્યું ન કોઈ સાથે જવાનું. આ ઘર આ મોટરકાર આ બંગલો આ હવેલી આ પરિવાર આ સગાસંબંધી કોઈ કોઈનાં નથી. તેને સર્વર્ષ છોડી ને પરમધામમાં એકલા જ જવું પડશે. તું મોહને પ્રેમમાં સ્નેહમાં પરિવર્તન કર. બદાંની જોડે ભલે હળીમળીને રહે. આત્મિયતા રાખ. સદ્ભાવના રાખ. પરંતુ મારું મારું કહીને એને આધીન ન બની જ. આધીન બનવાથી મનની ખુશી. ચાલી ગઈ ઉત્સાહ વહ્નો ગયો ઉમંગ પણ ખોવાઈ ગયો એટલે હવે ‘નાષ્ટો મોહા સ્મૃતિર્લંઘા’ બન.

ચોથું કારણ - અજ્ઞાનતા. અજ્ઞાનતા એટલે પ્રકાશરહિત જીવન. જે કર્મ કરવાં એ સમજપૂર્વકનાં કરવાં. કર્મ કરીને પછી પસ્તાવું. એ પશ્વાતાપનાં ફળસ્વરૂપે એને મનમાં શાંતિ મળતી નથી. ઉમંગ ઉત્સાહ આવતો નથી. જેવી રીતે નેત્રહીન વ્યક્તિ ઘર ઘર દરદર ઠોકરો ખાય છે તેવી જ રીતે જ્ઞાનહીન વ્યક્તિ સંસારમાં ભટકતી હોય છે. એને કોઈ સહારો મળતો નથી. કોઈ કિનારો જડતો નથી. ઉદાસ મને ફરતો હોય છે. વિચારે છે કે એ સાચું કે આ સાચું. એની નિર્ણય

શક્તિ કામ કરતી નથી. પારખવાની કળા હીન થઈ જાય છે. અજ્ઞાનતા પજવે છે. અંતરાત્માનો અંદકાર એને પાંચ વિકારોર્પી માળાજાળમાં ફ્સાવતો જાય છે. અજ્ઞાનતાની કાળી રાત્રી એના જીવનરૂપી બગીચાને કંટક સમાન બનાવી છે. પાપયુક્ત દૃષ્ટિ, વૃત્તિ, ફૃતિ, સ્મૃતિ, પ્રવૃત્તિને નીરસ બનાવી દે છે.

એટલે હે આત્માઓ, હું તમારો પ્રભુપિતા તમને સહજ જ્ઞાન રાજ્યોગનાં અભ્યાસથી જાગૃત કરવા આવ્યો છું. તમે આત્માની જ્યોતિ પ્રજ્વલિત કરો. જ્ઞાનનું ધૃત નાંખો. પવિત્રતાનું વ્રત રાખો અને દિવ્યગુણોનું અમૃત ચાખો. તો તમારું જીવન

૨૧ જન્મો સુધી દેવતાઈ બની જશે. હું તમને જ્ઞાનનું બ્રીજું નેત્ર આપવા આવ્યો છું. એ નેત્ર દ્વારા તમે તમારા તેમ જ મારા દિવ્ય સ્વરૂપને જુઓ અને મને ઓળખો. મારા ચથાર્થ રૂપને ઓળખીને મને ચાદ કરો તો હું ગેરંટી આપું છું કે તમે કહિયે નિરુત્તાહી થશો નહિં. ઉમંગ ઉત્સાહને છોડશો નહીં. તમે પણ સદા ખુશ રહેશો. બીજાને પણ ખુશ કરશો. ઉત્સાહી જીવન બીજાને પણ આગળ લાવવા પ્રોત્સાહિત કરશો. અને ઉમંગના રંગમાં રંગાઈ જશે. તો બાળકો ઉમંગ ઉત્સાહ એજ તમારો સાચો ઉત્સવ છે એને રોજ મનાઓ.

॥ ઓમ શાંતિ ॥

(પેજ નં. ૨૫નું અનુસંધાન)

પરિવારમાં નિશ્ચય

અને પરિવારનો ભાવ બેહુંદનો છે. પરિવાર શાબ્દ માત્ર જ્લદ દિલેશન પૂરતો સીમિત નથી પરંતુ સમગ્ર વિશ્વને પરિવાર જોવાની વૃત્તિ કેળવવાની છે. આપણે આપણી આસપાસના મનુષ્યાત્માઓ માટે વાત કરીએ તો જ્ઞાનના આધારે એ નિશ્ચયની આવશ્યકતા છે કે હું આત્મા જેમના પણ સંપર્કમાં છું તેઓ સો મારી સાથે કોઈ હિસાબ-કિતાબના આધારે જ છે. બીજું કે જે પણ બ્રાહ્મણ આત્માઓ છે તેઓ નંબરવાર પુરુષાર્થનુસાર દૈવી ગુણોને પ્રાખ કરી બાબા પાસેથી વારસો લઈ રહ્યા છે. તેઓનું ભવિષ્ય ખૂબ જ શ્રેષ્ઠ છે. તેઓ સમગ્ર કલ્યમાં વિશેષ પાર્ટ્યારી આત્માઓ છે. દેવી-દેવતાઓથી લઈ સાધુ, સંત, ભક્ત શિરોમણી, રાજ-મહારાજા, શૂર-વીર, મહાત્મા, પુણ્યાત્મા, દાનવીર વગેરે અનેક પાઈ ભજવતા-ભજવતા કલ્યના અંતે પહોંચાયા છે. તેમના સિવાય બીજું કોઈપણ સ્વર્ગનો વારસો મેળવવા અધિકારી નથી જ વગેરે બાબતોમાં નિશ્ચય એ સાચા અર્થમાં પરિવારમાં નિશ્ચય છે.

અને બેહુંદની વાત કરીએ તો આપ સમગ્ર વિશ્વ માટે આધારમૂર્ત, ઉદ્ઘારમૂર્ત, પૂર્વજ, દિશાદેવ, ધૂત કે ફરિશતા છો. આપનું કર્તવ્ય છે - સમગ્ર વિશ્વને મુક્તિ-જીવનમુક્તિ આપવાનું, સમગ્ર મનુષ્યાત્માઓને પરમાત્માનો સંદેશ પહોંચાડવાનું. સમગ્ર મનુષ્યાત્માઓને સુખ-શાંતિ-શક્તિ આપી સર્વની મનોકામના પૂર્ણ કરવાનું ! જ્યારે આપણે આ કર્તવ્યને પૂર્ણ કરવા માટે વૃત્તિ ધારણ કરીશું ત્યારે કહી શકાશે કે આપણને વિશ્વ પરિવારમાં નિશ્ચય છે.

હાલા ચુવા ભાઈ-બહેનો, જ્યારે આપણે બાબાના ડાયરેક્શન મુજબ દરેક બાબતમાં નિશ્ચય રાખીશું તો સાચા અર્થમાં બાપસમાન સ્થિતિનો અનુભવ કરી શકીશું. બાપસમાન મનવચન-કર્મ જ્યારે પ્રત્યક્ષ થવા પામશે ત્યારે નિશ્ચયબુદ્ધિ વિજયંતિના સૂત્રને સાર્થક કરી શકીશું અને દરેકના મુખમાંથી એક જ વાક્ય સંભળાશો - ચુવા શોઝ શિવ !

॥ ઓમશાંતિ ॥

સંગઠનની શક્તિ

.....

વિશ્વ પરિવર્તન માટે સંગઠનની શક્તિ જોઈએ. જ્યારે સંગઠિત રૂપમાં એક જ વૃત્તિ હશે ત્યારે વૃત્તિ અને વાયબેશન દ્વારા સમગ્ર વિશ્વનું વાયુમંડલ બદલી શકશો. સર્વ બ્રાહ્મણોનો એક જ વૃત્તિનો સહયોગ જોઈએ. એક જ સંકલ્પનો સહયોગ હોય ત્યારે બેછદ વિશ્વનું પરિવર્તન થશે. જ્યારે સંગઠિત રૂપમાં જૂના સંસ્કાર સ્વભાવ તથા જૂની ચલનના તલ જવ સ્વાહા કરીશું ત્યારે યજાની સમાપ્તિ થશે. જ્યારે યજાની સમાપ્તિ થાય છે ત્યારે સર્વ એકઠાં સ્વાહા કરી દે છે. જો એક પણ આહૃતિ નાંખવામાં ન આવે તો તે યોગ્ય માનવામાં આવતું નથી. તો હવે સંગઠિત રૂપમાં સ્વાહા કરો. જો કોઈના કંઈ જૂના સંસ્કાર રહી ગયા હોય અને તે સ્વયં સ્વાહા નથી કરી શકતા તો સંગઠિત રૂપમાં સ્વાહા કરવા માટે સહયોગી બનો. કોઈ જૂના સંસ્કાર સ્વભાવને વશીભૂત થઈને કંઈ કરે છે યા બોલે છે તો સાંભળનારા, જોનારા તે સાંભળે નહીં અને જુએ નહીં, તો એનું તે કાર્ય સમાપ્ત થઈ જશે. જેમ કોઈ ગીત ગાનારા ગાઈ રહ્યા છે, નૃત્ય કરનારા નૃત્ય કરી રહ્યા છે, પણ સાંભળનારા કે જોનાર કોઈ ના હોય તો તે આપોઆખ બંધ થઈ જશે. તો આવો સહયોગ આપો, એને કહેવાય છે સ્વાહા. જ્યારે આવા સહયોગી બનશો ત્યારે જ સંગઠિત રૂપમાં વિશ્વ પરિવર્તન કરી શકશો. દરેક સંકલ્પ સેવા પ્રત્યે સ્વાહા, બોલ પણ વિશ્વ કલ્યાણ પ્રત્યે સ્વાહા, દરેક કર્મ પણ વિશ્વ પરિવર્તન પ્રત્યે સ્વાહા. તો પોતાનાપણું અર્થાત् જૂનાપણું સ્વાહા થઈ જશે. પોતાના દેહની સ્મૃતિ સહિત સ્વાહા થવાથી એક સેકેંડમાં વાયબેશન દ્વારા વાયુમંડલને પરિવર્તિત કરી શકશો.

સંગઠનશક્તિ વધારવા માટે દ્યાન આપવા જેવી બાબતો

- સંગઠનમાં એક બીજા પ્રત્યે સ્નેહ તથા સન્માનની ભાવના હોય. એકે કહ્યું તે બીજાએ માન્યું. એનાથી સર્વના સહયોગની ભાવના જળવાઈ રહે છે. સંગઠન શક્તિશાળી બની જાય છે.
- સંગઠનમાં સદા બીજાઓને શિખામણ આપ્યા કરવાની નથી, કોઈને દબાવીને પણ રાખવાના નથી. બીજાઓની વિશેષતાઓ જાણીને એમની સેવા લેવાની છે અને સમાનતાનો ભાવ રાખવાનો છે, એનાથી સ્નેહનું વાતાવરણ જળવાઈ રહે છે અને સંગઠન શક્તિશાળી બને છે.
- સંગઠનમાં એક બીજાનો સામનો કરવાનો નથી. પરસ્પર સાથે વ્યવહાર કરવાની ભાષા ધાણી જ રોચક, સન્માનપૂર્ણ તથા અવ્યક્ત-ભાવની રહે, બીજાઓની ટીકા ટિપ્પણી કરવાની નથી, કોઈની વાતને કાપવાની નથી.
- સંગઠનમાં ‘પહેલાં આપ’નો મંત્ર પાકો કરવાનો છે. અર્થાત् બીજાઓને આગળ ધપાવવા તે આગળ ધપવા બરાબર છે. જેવું કર્મ આપણે કરીશું તે જોઈને બીજા કરશે. આ સ્લોગન સદા ચાદ રાખવાનું છે.
- એકબીજામાં ફેરફાર રાખવાથી સંગઠનની શક્તિ વધે છે. એકબીજામાં વિશ્વાસ રાખીને એમને જવાબદારી સોંપીને આગળ વધારતા રહો તો સંગઠન શક્તિશાળી બનશો, સર્વ કાર્ય સહજ રીતે પૂર્ણ થશે.

ઝાનમૃત

- સંગઠનમાં માન-શાનની કામનાનો અંશ ના હોય. સદા બીજાઓને માન આપીને આગળ વધારતા રહો. સ્વયંનું અભિમાન યા બીજાઓનું અપમાન કરવાથી શક્તિ સમાપ્ત થાય છે.
- સંગઠનમાં કદી ડીસ્ટર્બ થવાનું નથી કે કોઈને ડીસ્ટર્બ કરવાના નથી.
- સંગઠનમાં શ્રીમતનું પાલન કરવાનો દૃઢ સંકલ્પ હોય, ‘માલિક સો બાલક’નો પાઠ સંગઠનમાં બળ લાવે છે. આ વિદ્યાર્થી સ્વયંને મોલ કરી શકો છો. સંગઠનની એકતા માટે જો સહન કરવું પડે યા પરિવર્તન કરવું પડે તો એને મહાનતા સમજુને કરવું જોઈએ.
- સંગઠનમાં યોગનું વાતાવરણ હોય. હોલી હંસ બનીને જ્ઞાનરૂપી મોતીઓને લેણદેણ કરવાની છે. વ્યર્થ ચિંતન યા વ્યર્થ વર્ણનથી દૂર રહેવાનું છે.
- સંગઠનમાં કદી નાની વાતને મોટું સ્વરૂપ આપવાનું નથી. વિશાળ અને ઉદારદિલ બનીને સર્વને હળવા બનાવીને, સહયોગ આપીને ઉમંગ ઉત્સાહમાં રાખવાના છે.
- સ્વયં તથા સર્વના પ્રત્યે દ્વારા ભાવ તથા કૃપાદાની રાખવાની છે. કદી કોઈનો વિરોધ કરવાનો નથી. સહયોગી બનવાનું છે, વિરોધી નહીં.
- સર્વના સંસ્કાર અનાદિકાળથી ભિન્ન છે. આ સ્મૃતિથી નોલેજકુલ બનીને ટક્કરથી દૂર
- રહેવાનું છે. કોઈ ભૂલ કરે છે તો રહેમની દાખિથી એનું પરિવર્તન કરવાનું છે, એને વાતાવરણમાં ફેલાવવાની નથી.
- સંગઠનમાં સદા નમતાનું કવચ પહેરી રાખો. કોઈ ગાળ આપે યા ઈન્સલ્ટ (અપમાન) કરે તો આપ સેન્ટ (સંત) બની જાઓ. કોઈ ટક્કર લે તો આપ સ્નેહનું પાણી આપો જેથી અર્થિને પેદા ન થાય.
- શાષ્ટ સંચમના હોય, ટીકા, બિંદા, ગલાનિ, હસવું-મજાકના ન હોય.
- પુરુષાર્થમાં રેસ હોય, રીસ ના હોય, ડ્રામામાં દરેકનો ફિક્સ પાઈ છે. એટલે કોઈની સાથે તુલના કરવાની નથી.
- ભાવનાઓમાં છેત ભાવને બદલે સદા શુભભાવ હોય.
- સદા ‘હાજુ’નો પાઠ પાકો હોય. બદલાની ભાવના ના હોય. સ્વયંને બદલવાનું લક્ષ્ય હોય.
- ધૈર્યતાનો ગુણ સદા સાથે રાખો. દરેકની પરિસ્થિતિ જોઈને તેની સાથે વ્યવહાર કરો.
- દરેકના પ્રત્યે નિઃસ્વાર્થ સ્નેહ હોય, અનુમાન તથા સાંભળેલી - સંભળાવેલી. વાતોથી સદા દૂર રહીએ.
- એકબીજા સાથે જ્ઞાન ગોષ્ઠી અવશ્ય કરીએ. દુહાની લેણદેણથી સંગઠનને શક્તિ મળે છે.

॥ ઓમ શાંતિ ॥

પ્રેમ આપો એટલે તમને પ્રેમ મળશો, બળ આપો એટલે તમને બળ મળશો. વિશ્વાસ રાખો એટલે તમે પણ વિશ્વાસ મેળવશો. આ શાશ્વત સત્ય છે. તેનો અનુભવ કરીશું ? એક ઈરાની મહાત્માએ સુંદર વાત કહી છે. “ચીડીયાપણાનો જવાબ નમ્રતાથી આપો અને આડાઈનો જવાબ માચાળુપણાથી આપો” પ્રેમાળ હાથ એક વાળ પકડીને પણ હાથીને દોરી શકે છે. માટે તારા શત્રુને પણ નમ્રતાથી પ્રત્યુત્તર આપ. સદગુણાનું ઉત્સંઘન એ જ પાપ છે. આપ પણ શાશ્વત સત્યને અનુભવીને જુવન ચાંગાર બનાવો તે જ શુભેચ્છા.

મીઠી વાણી અને મીઠા વ્યવહારની કમાલ

બી. કે. પૂજનમ આર. ટક્કર, દિયોદર

દુનિયાનાં દરેક મનુષ્ય આત્માઓને મધુરવાળી સંભળવી ગમે છે. તેમ જ પ્રેમભર્યો વ્યવહાર ગમે છે. મીઠી-પ્રેમભરી વાણી દરેક આત્માઓને આનંદ તેમજ ઉમંગ-ઉત્સાહની અનુભૂતિ કરાવે છે. કોઈપણ શબ્દ મુખમાંથી ઉચ્ચારતાં પહેલા તેનાં પરિણામ વિશે વિચારવું એ મહિંદ્રાનું છે. જે આત્માઓ જેઓ બીજાઓ સાથે મીઠાશભરી વાણી બોલે છે તેમજ પ્રેમભર્યો વ્યવહાર કરે છે. તેઓ દરેક આત્માઓના દિલને જીતી શકે છે. એ વ્યક્તિ ભલે શરીરથી ગમે તેટલી દૂર જાય પણ તેની મીઠાશભરી વાણી-વ્યવહાર દરેક વ્યક્તિના દિલની અંદર એક સુંદર તસ્વીર ઊભી કરી દે છે.

એટલા માટે કહેવાય છે કે

‘દોરી વિના જે બાંધી શકે,
તલવાર વિના જે રાજ કરે,
.... તે છે મીઠીવાણીપ્રેમભર્યો વ્યવહાર’.

બાબા હંમેશા આપણાને મુરલીમાં મીઠા બાળકો કહે છે અને દરરોજ આપણાને મધુર પ્રેમભરી અમૃતવાળી સંભળાવે છે. બાબાનાં મહાવાક્ય આપણાને શિખવે છે કે મુખમાંથી ક્યારેય કડવા બોલ ના બોલશો. મુખમાંથી હંમેશા જ્ઞાનરત્ન જ બોલવા જોઈએ.

બાબાનું સરસ હીરાતુલ્ય જીવનમાં ઉતારવા જેવું સ્વમાન સદા યાદ રાખવા જેવું છે.

‘કમ બોલો, ધીરે બોલો, મીઠા બોલો’

આજના યુગની અંદર એકતા જળવી રાખવા તેમજ સંસારને મધુરમય રમણિક બનાવવા માટે મીઠાશભરી વાણી અને વ્યવહાર

દવા તેમજ દુઆ જેવું કામ કરે છે.

ઉદાહરણ તરીકે, વ્યક્તિને શરીરના કોઈ પણ ભાગ ઉપર ઘા લાગ્યો હોય તો તેના ઉપર મલમ લગાવવાથી ઠંડકનો અનુભવ થાય છે. તેવી જ રીતે આ ફારટ ગતિએ ચાલતાં આ સમયની અંદર ભલે કોઈ વ્યક્તિને આપણે આર્થિક મદદ ન કરી શકીએ તો કંઈ જ નહીં પરંતુ જે આત્માઓ આ સંસારની અંદર દુઃખી, નિરાશ, પરેશાન દિલશિક્ષણ છે. એ વ્યક્તિ આપણી પાસે આવે તો હંમેશા તેની સાથે એટલો સરસ પ્રેમભર્યો વ્યવહાર કરી મીઠીવાણી બોલવી જોઈએ. જેથી તે પોતાના સઘણ દુઃખોને ભુલીને પોતાની જુંદગી હસી-ખુશીથી વિતાવી શકે.

એટલે કહેવાય છે કે ...

‘તલવારના ઘા રૂઝાય છે પણ

વાણીના ઘા ક્યારેય રૂઝાતા નથી.’

આપણા મુખમાંથી નિકળેલ મીઠાશભર્યો એક બોલ નિરાશ દુઃખી વ્યક્તિને જીવન જીવવાની પ્રેરણા આપી આશા જગાડે છે. મુખમાંથી નિકળેલ એક કડવો બોલ દરેકનાં દિલને ઠેસ પહોંચાડે છે. દિલશિક્ષણ કરી દે છે. આથી હંમેશા મુખમાંથી હીરા સમાન મૂલ્યવાન મધુર બોલ બોલવા જોઈએ.

સમાજ સેવક ગમે તેટલી સમાજની સારી સેવા કરે પણ જો તેની વાણી અને વ્યવહાર બરાબર ન હોય તો તેણે કરેલી સેવાનું ધાર્યું ફળ મળતું નથી. તેવી જ રીતે ડોક્ટર જો તેની પાસે આવેલ દર્દીની ગમે તેટલી સારી દવા કરે પણ તેનાં વાણી-વ્યવહાર બરાબર નથી. તો તે દવાની જણી અસર થતી નથી. વાણી ઉપર આપણી હિંદી

ભાષામાં જાણીતા કવિ કબીરે કહ્યું છે કે,
 ‘બાની એસી બોલિએ મનકા આપા ખોય
 ઔરો કો શીતલ કરે આપહુ શીતલ હોય’

ઉપરોક્ત પંક્તિમાં સંત કબીર સમજાવે છે કે આપણી વાણી એવી હોવી જોઈએ જેથી પોતાને અને બીજાને શીતળતાનો અનુભવ થાય. વાણી ઉપર સરસ એક વાર્તા છે.

વાણી ઝેર, વાણી અમૃત

એકવાર ભોજના દરબારમાં એક જ્યોતિષી આવ્યો. ભોજે પોતાની કુંડલી બતાવી. જ્યોતિષીએ કહ્યું ‘મહારાજ તમારે બધાનું મોત જોવું પડશે. તમારી આંખોની સામે તમારી પટ્ણી તમારા પિતા બધા જ મરશે. બધાના મર્યાદાએ તમે મરશો.’ ભોજ એ સાંભળ્યા બાદ ઘણો નારાજ થયો. આવેશમાં આવી તેણે જ્યોતિષીને જેલમાં પૂરાવી દીધો.

કાલિદાસ બાજુમાં જ બેઠા બેઠા સાંભળતા હતા. તેમણે ભોજને કહ્યું ‘મહારાજ ! હું એક જ્લોક બનાવીને લાવ્યો છું.’ એ જ્લોકમાં તેમણે કહ્યું, મહારાજ ! તમે ઘણાં જ ભાગ્યશાળી છો. તમારા સંબંધીઓને તમારા મૃત્યુનું દુઃખ નહીં થાય. આપ ખૂબ લાંબુ જીવશો. દીઘાયું થશો. આપના ફુટુંબના કોઈ સભ્યને આપનું મોત જોવું નહીં પડે.’ રાજાએ એક લાખ સુવર્ણમુદ્રા કાલિદાસને ભેટ આપી.

જ્યોતિષીને કહેવાની રીત ન આવડી. વાતતો એ જ હતી. વાણીને હકારાત્મક રીતે વાપરીને કહો તો સંભાનના નિમિત્ત બની જાય છે અને વાણીને નહીં હકારાત્મક રીતે વાપરીને કહો તો

અપમાનનું ભાજન બનવું પડે છે. એટલા માટે જ વાણી સંયમ કરતાં પણ વાણી વિવેકનું પણ મહિત્વ વધારે છે.

કઈ વાત ક્યારે કેવી રીતે, કેટલી કરવી એ જાણ્યા વિના વાણી ઝેરનું કામ કરે છે. વાણી ઝેર પણ છે. વાણી અમૃત પણ છે. વાણીનો સંયમ વાણીને અમૃત બનાવે છે. વાણીનો સંયમ અને વિવેક ન હોય તો વાણી આપણાં માટે દુઃખનું કારણ પણ બને છે.

મીઠી વાણી આપણાને અનેક વ્યક્તિના ખ્યારા બનાવે છે. વાણી અનેક સંબંધો વચ્ચે દુઃખનું કારણ પણ બને છે.

મીઠી વાણી અને વ્યવહાર દ્વારા સંબંધોમાં મીઠાશ રહે છે. સંબંધો જળવાઈ રહે છે. તેના દ્વારા આપણું જીવન કૂલોથી ખીલેલા બગીચા સમાન છસતું ખેલતું અને સુખમય બની જાય છે અને બીજાના જીવનને પણ આપણે એટલું સુંદર બનાવી શકીએ છીએ.

જે મીઠીવાણી વાપરે છે તેમજ પ્રેમભર્યા વ્યવહાર કરે છે. તે પરમાત્મા શિવબાબા તેમજ દુનિયાના દરેક આત્માઓનાં દિલની દુઆઓનાં અધિકારી બની શકે છે. જ્યારે બાબાની ઉપરોક્ત શ્રીમતનું જીવનમાં પાલન કરીશું તો દુનિયાની અંદર ભગવાન શિવનું આ ધરતી ઉપર અવતરણ થઈ ચૂક્યું છે અને આપણે એના બાળક છીએ એ વાતને સિદ્ધ કરી શકીએનું.

મીઠીવાણીમાં એ તાકાત રહેલી છે કે ...

‘પરાયા પોતાના બની જાય છે.

દુશ્મન પણ મિત્ર બની જાય છે.’

॥ ઓમ શાંતિ ॥

ફેફુરામાં ‘શિવજયંતી મહોત્સવ’નું ઉદ્ઘાટન કરતાં
બ્ર.કુ. ડૉ. નિરંજનાભેન, ધારાસભ્ય ભાતા રમેશભાઈ,
મામલતદાર ભાતા એમ.વી.ચૌધરીભાઈ તથા બ્ર.કુ. નીતાભેન.

વાસદામાં ‘શિવરાત્રી’નાં પ્રસંગે અગ્રણી વ્યાપારી ભાતા જગાઈશભાઈ,
સરપંચ ભાતા ઉજ્જવલભાઈ, BJPનાં કાર્યકર્તા જીજોશભાઈ,
બ્ર.કુ. નંદાભેન, બ્ર.કુ. દીપાભેન તથા કુસુમભેન.

સોનગાટમાં ‘શિવરાત્રી ઝાંખી’નાં ઉદ્ઘાટક અગ્રણી વ્યાપારી ભાતા
વિજયભાઈ અગ્રવાલને ઈશ્વરીય સૌગાત આપતાં બ્ર.કુ. સુભદ્રાભેન.

કાલીપુરામાં ‘શિવધ્વણારોહણ’ કાર્યક્રમમાં બ્ર.કુ. મોહિનીભેન,
બ્ર.કુ. તનુભેન તથા ભાતા ભગુભાઈ તથા ઈશ્વરીય પરિવાર.

માળીયામાં ‘વિકારોની હોળી દહન’નો સંદેશ આચા બાદ
ડૉ. અજુડીયાભાઈ, MLA ભાતા અરવિંદભાઈ, બ્ર.કુ. રણાભેન.

અમદાવાદ નવા નરોડામાં ‘દેવોના દેવ મહાદેવ’ ઝાંખીનું ઉદ્ઘાટન
કરતાં ડૉ. કિરણભાઈ, ડૉ. હિતેશભાઈ તથા બ્ર.કુ. સુલોચનાભેન.

બગોડરામાં ‘શિવરાત્રી’ પર્વ ઝંડારોહણ બાદ પ્રતિજ્ઞા
કરાવતાં બ્ર.કુ. ઉધાભેન સાથે બ્ર.કુ. સંવિતાભેન તથા પ્રભાવલ્સો.

મેંડરડામાં ‘અલવિદા તનાવ શિંબિર’માં જન્મોત્સવ મનાવતાં
બ્ર.કુ. દમયંતીભેન, બ્ર.કુ. પારલભેન તથા બ્ર.કુ. ઈલાભેન.

તલોડમાં ‘મહાશિવરાત્રી’ના કાર્યક્રમમાં અગ્રણી વ્યાપારી ભાતા દીપકભાઈ ચોટાઈને ઇશ્વરીય સૌંગાત આપતાં બ્ર.કુ. ચંપાબેન.

ડીસા સેવાકેન્દ્ર દ્વારા 'મહાશિવરાત્રી' કાર્યક્રમમાં સાધ્યી નિર્મલાદેવીજી, ડૉ. એમ.સી.પટેલ તથા બ્ર.કુ. સુરેખાબેન.

ખેડગામ ખાતે 'શિવજ્યંતી' સ્નેહમિલનમાં બ્ર.કુ. પ્રભાબેન,
મામલતદાર ભાતા ડી.એસ.નિનામા, BJPનાં તાલુકા
મહામેંત્રી ભાતા ભૌતેખભાઈ તથા બ્ર.કુ. યંપાબેન.

ખેડવાણી ખાતે 'શિવદ્વારાહેણ'માં મહામંગ્રી કિસાન સંઘ
ભાતા બાબુભાઈ, પક્કળિનાં મેનેજર ભાતા અજુતકુમારસિંહ,
કોલેજનાં આચાર્ય ભાતા દીપકભાઈ તથા પ્ર.કુ. જ્યોતિબેન.

મહુવામાં ‘ધ્વજારોહણ’માં BJPનાં પ્રમુખ ભાતા જુતેનભાઈ, ઉદ્યોગપતિ ભાતા શમસુદીનભાઈ, શરીનભેન અને પ્ર.ક્રિ. શોભનાભેન.

માંડલમાં ‘શિવરાત્રી’ કાર્યક્રમમાં પ્ર.કુ. વનિધાબેન, PI ભાતા રાવલભાઈ, ડૉ. રમણભાઈ, સરપંચ ધર્મશભાઈ, પત્રકાર રાજુભાઈ.

પેથાપુર સેવાકેન્દ્ર દ્વારા ‘શિવરાત્રિ’ પર્વ નિમિત્તે આયોજૂત
‘સર્વ આભાઓનાં પિતા’ ચૈતન્ય સંખીનાં મનોરમ્ય દર્શય.

રાજકોટ ગાયકવાડી સેવાકેન્દ્ર કારા 'મહિશિવરાશ્રી' પર્વ નિમિત્તે
આચ્છેદ 'શિવલીંગ દર્શન' ઝાંખીનાં અનોખું દર્શય.

ગોડલમાં બિદિવરીય ‘શિવજ્યાતી મહોત્સવ’નું ઉદ્ઘાટન કરતાં રાજ્યોભિની સરલાદીદી, પ્રા.કુ. ભારતીબેન તથા પ્રભાવલ્સો.

સુરત મજુરાગેઠાં ઝાંખીનું ઉદ્ઘાટન કરતાં બિલડર એસો.નાં પ્રમુખ અનુભાઈ, ONGCનાં GM બેસેનજી તથા પ્રા.કુ. સોનલબેન.

વડોદરા મંગલવાડી સેવાકેન્દ્રમાં ‘શિવધ્યજારોહણ’ કરતાં મેયર ભાતા ભરતભાઈ શાહ, ડૉ. જીવરાજભાઈ તથા પ્ર.કુ. રાજબેન.

નવસારીમાં ‘બરફના અમરનાથ’ની ઝાંખી સાથે ધારાસંભ્ય ભાતા પીયુષભાઈ, BJPનાં પ્રમુખ અશોકભાઈ તથા પ્ર.કુ. ગીતાબેન.

રાજુલામાં ‘શિવધ્યજારોહણ’ કરતાં અલ્ટ્રોડ્રેક સિમેન્ટ કંપનીના HR મેનેજર ભાતા ગુલશનકુપુર તથા પ્ર.કુ. અનુબેન.

વડોદરા વાસણારોડ ખાતે શિવરાત્રી પર્વ કેચુટી મેયર સુલીતાબેન, ભાતા કે.આર.શાહ, પ્ર.કુ.ડૉ.નિરંજનાબેન તથા પ્ર.કુ. મીનાબેન.

વાંકાનેરમાં ‘બરફના અમરનાથ’ની ઝાંખીમાં નગરપાલિકાના પ્રમુખ ભાતા જીતુભાઈ, ચેમ્બર આંફું કોર્સરનાં પ્રમુખ ભાતા પ્રફેશભાઈ, મામલતદાર ભાતા રાઠોડભાઈ તથા પ્ર.કુ. શૈલાબેન.

અમદાવાદ સારંગપુર સેવાકેન્દ્રમાં ‘શિવરાત્રી મહોત્સવ’માં ડૉ. હસમુખભાઈ સોની, અધ્યક્ષ પિંશ હિન્દુ પરિષદ ભાતા સુખાભાઈ, ડૉ. નીતાબેન તથા પ્ર.કુ. મંજુલાબેન.

ગાંધીનગર સેવાકેન્દ્રનાં ત્પમા વાર્ષિક ઉત્સવ, સન્માન સમારોહ તથા આદરણીય સરલાદીનાં અમૃત મહોત્સવ પ્રસંગે દીપ પ્રજયલન કરતાં સંયુક્ત મુખ્ય પ્રશાસિકા દાદી રતનમોહિનીજી, રાજ્યોગિની સરલાદીદી, બ્ર.કુ. કૈલાસબેન, મેયર ભાતા મહેન્દ્રસિંહ રાણા, MLA ભાતા પુનમચંદ્રભાઈ, બ્ર.કુ. સુદેશબેન. તથા તપસ્વી સન્માનિત પ્રભાકુમાર ભાઈ-બહેનો.

ગાંધીનગર સેવાકેન્દ્રનાં 'ત્રિવેણી સમારોહ'માં આશીર્વયન આપતાં આદરણીય દાદી રતનમોહિનીજી, બ્ર.કુ. કૈલાસબેનને શુભેચ્છા આપતાં મેયર ભાતા મહેન્દ્રસિંહ રાણા તથા બ્ર.કુ. કૈલાસબેનનું અભિવાદન કરતાં ગાંધીનગર શહેર વસાહિત મંડળના પ્રમુખ ભાતા અરુણભાઈ બુચ અને અતિથિગાણ.

વલસાડમાં 'આત્મઉત્થાન આધ્યાત્મિક મેળા'નાં શુભારંભ પ્રસંગે રાજ્યોગિની સરલાદીદી, બ્ર.કુ. દિવ્યાબેન, BJP પ્રમુખ ભાતા કનુભાઈ દેસાઈ, ડૉ. કે.સી.પટેલ, MLA ભાતા ભરતભાઈ પટેલ, સામાજિક કાર્યકર્તા ભાતા ધનજંય દેસાઈ તથા બ્ર.કુ. રંજનબેન. શિવધ્યજ લહેરાવતાં વિશિષ્ટ મહિનુભાવો.